

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

IX. ÉVFOLYAM 4. SZÁM

2019. DECEMBER

400 Ft

Elhunyt Wegenast Róbert

Életének 90. évében, november 22-én rövid betegség után elhunyt Wegenast Róbert Érd város művészeti díjával, a Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti Keresztjével kitüntetett díszlettervező, festőművész. Utolsó kiállításának azt a címet adta: Ergo sum 88. Fest, ír, azaz gondolkodik a világról, tehát van – írtam a tudósításomban akkor. Most mindezt múlt időbe kellene tenni, de sehogy sem akar összeállni az a mondat.

Nagyon jelen idejű még minden vele kapcsolatban, a beszélgetések, a viták olykor, a sokadszorra is szívesen és érdeklődve hallgatott történetek, egy hosszú és gazdag élet lenyomatai. Jelen idejű minden, ami egy húszéves ismeretséget barátsággá – atyainak nevezték valamikor az ilyet – emel.

Az együtt töltött órák, esték emlékeiből, és nem kevésbé az inkább novellafüzérnek, mint naplónak nevezhető memoárjából, amelyen az utóbbi években dolgozott, rajzolódik ki egy XX. századi alkotó-gondolkodó ember alakja, akit nevezhetnénk akár kései reneszánsz embernek vagy polihisztornak, ha nem akarnánk elkerülni a közhelyesség csapdáját. Földéződik festői eszmélése, színházi pályája Egertől, Kaposváron át Miskolcig, majd a budapesti József Attila Színházig és a Magyar Televízióig. De tudjuk, olvashatjuk róla, hogy milyen eszmék és kik formálták művészi pályáját vagy azt, hogyan nem lett belőle nonfiguratív festő, hogy milyen a viszonya a nőkhöz egy aktfestőként jegyzett művésznak, s hogy mit gondol például Jézusról s a világ más fontos dolgairól.

Szívesen mesélt az életéről, a jól ismert, de mindig kritikusan szemlélt színházi világról, gyerekkorról, fiatalságról, szerelmekről, átélt korszakokról. Pedig a társasági emberként kedvelt ismerősöket, barátokat szívesen maga köré gyűjtő, asztaltársaságot szervező művész alapjában szemérmes, bezárkózó személyiség – volt. Leginkább intim munkahelynek nevezhető, de akár rejtekhelynek is mondható műtermének magányában alkotott műveiben volt képes kitarulkozni igazán.

Emberfestő – szerette magát ekként meghatározni, s ezt több nézőpontból értelmezni:

„A világ leképzése tesz engem emberré. Látom, hogy különböző élőlények tudnak táncolni, énekelni, mímelni, szólni, építeni és rombolni, de olyan képet készíteni, amit előbb a képzeletében hordoz, csak az ember képes... Az ember számára az ember szebb és mély értelműbb, mint a formák, a színek és a fraktúrák legrafináltabb elvegyülése. Az emberi arcon több tudatmögötti absztrakció sejlik, mint a legkiagyaltabb, legmegdöbbentőbb vagy naivan ösztönös performance-on.”

Ezért érdekelté szenvedélyesen minden, a világot akarta megérteni az embereken keresztül. Erről szólt a színház is, erről a festészet. A zene, amit szenvedélyesen és nagyon értőn szeretett. A költészet, a szépírás, amit maga is művelt. És a könyvek, főleg a világ titkaiban eligazítók. Nyitott volt az újdonságokra elméletben és a gyakorlatban is. Nem volt már fiatal, amikor a számítógép mindennapi segédeszközünké vált, mégis érdekelték a képszerkesztési lehetőségek, lenyűgözte az az információtömeg, amit a világháló kínál, ahonnan begyűjtötte, pontosította ismereteit történelmi regényéhez. Ugyanakkor konzervatív is volt, elborzadva figyelte a technika eluralkodását világunkon, az emberi kapcsolatokat féltette, létezésünk folyamatosságát:

(folytatás a 31. oldalon)

BAKA GYÖRGYI**ZÖLDELLŐ LEHELET**

zöld leheletét árasztja a lét
napsárga fejét ingatja
a száratlan bábakalács

táguló pillanat íve a mélybe
hajlít le észrevétlen
lényét csodálni

falum határát átlépve
vígan kaptatok föl a hegyre
színes réti virágok csokra
a csendet szívembe nyitja

szél bujkál a fák között
lombok susogásában
lüktető fénylebegés

frissen tört ösvényen
madarak énekét kísérem
harangszó üt fülembé

belső ébredés lep meg
nem én akarom mégis
megtörténik váratlanul

elém tér Ő aki nincsen napi
tülekedésben felhalmozásban
eltakarja előlünk
lim-lom fontoskodás

zöldellő leheletében fürdik
a rét fénylik a bábakalács
hajladoznak a mezők liliomai
s érzem amint növekednek

†BŐHM ANDRÁS**TANÍTS**

Fűszál testvérem, taníts, ha bármi
eltipor, hogy kell újra felállni!

Remény színével mutatni az égre,
s megadón dőlni félt kaszaélre.

Vágva, tapodva kinőni újra,
magamat mással folyton megosztva.

Taníts, mert bennem pislog a láng:
magam is fádom, s ha megosztanám?...

Számban keseredik mind az édes íz,
hull a kő, s rég várom, csobban-e a víz.

BARNA JÚLIA**A TENGER**

sós illatát előreküldi
lélegzetedbe lép a tenger
hívogat körülvesz megért
síkos ölelés
mozgás-öröklét
szeretet-élmény
megnyugtató mindennel egynek lenni
fényszavak tánca vonz
a minden alig több mint a semmi
a víz színén kékes árnyék sikál
kiveted magadból az egész érzést
de rész-magad birtokló részegen
nagyon törékeny hullám vagy egyedül

†BÍRÓ ANDRÁS**HOGYAN, MIKÉPPEN?**

Ha festő lennék,
elővinném a legdrágább selymű vásznamat,
szivárványszín lenne a festék,
és ami szín csak a
földön akad,
az mind te lennél ezen a vásznon:
szeretet, jóság, dac és oly erő,
mely csak tebened él és senki másban,
senkihez sem hasonlítható.

Ha szobrász lennék,
elővinném carrarai márványtömbömet,
s minden porcikád abba lehelném,
belésóhajtvá mosolyod,
a kacagásod, hangod, mindened
e drága kőben benne magasodna,
s aki csak látná, tudná,
ez te vagy!

Festő és szobrász!
Egyik sem vagyok. Dadogva szólok,
s bámullak csupán,
és el sem érlek, föl nem érek hozzád,
loholok csak az
árnyékod után.
Színek és anyag! Minden elfolyik,
akár a percek, órák és napok.
Hogyan, miképpen formáljalak meg hát?
Talán a síron túl,
ha meghalok.

SZABÓ AIDA (Jampa drolma)

Szél cibálta fák
levelüket siratják.
Halottak napja.

DYLAN D. TIDES

ANYA ÁLMA

(Levinek)

Finom ez az ébredés ma, mosolygós az ablak.
Elmondjam, hogy mit álmodtam? Nyugi, aztán hagylak,
összebújunk, s együtt fogunk macikávét inni.
Olyan jó az Anyaszívnek ilyen nagyon hinni!

Álmomban a pálya szélén ültünk, ahogy szoktunk.
Minden labdát megöleltünk, aztán visszadobtunk.
„Hívott anyu, mennem kell, mert nem tud tovább várni...”

Figyelj, Levi, nincsen kedved helyettem beszállni?"
kérdezte meg hirtelen egy szeplős képű gyermek,
s láttam, ahogy óvatosan, lassan felemelnek!
Elámultam, annyi kéz nyúlt egyszerre Teérted,
s mind kísérté első néhány, botladozó lépted!
Mennyi szempár féltett, hogy a pályára tudj jutni!
Mennyi „Éljen!” szállt, amikor nekikezdtél futni!
Gólt rúgtál, és úgy morajlott minden, mint a tenger!
Nincs akkora stadion, hol elfér ennyi ember...

Ha tudnád, hogy nekem ennél szebb álmom már nem kell...
Finom ez az ébredés ma... Mosolygós a reggel...

GANI ZSUZSANNA

TÉLI VILÁG

Hófehér párna a földön alszik,
jégcsapok lógnak az ablak alatt,
dolmányos hangja messzire hallik,
zimankós bunda csak egyre dagad.

Kályhában jó meleg tűz-láng lobban,
boldog a lélek, és dobban a szív,
enyhül a nyomás most azon nyomban,
két karunk csöndet és nyugalmat hív.

Hangtalan hullik tájra a csillám,
zúzmara hízik a fák ágain,
boldogan ujjong egy édes kislány,
békét, reményt hint angyal szárnyain.

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN

Sistergő szavak.
Szemed fájdalom fűti,
mögötte árnyék.

Szolgává tesznek,
alábecsülöd magad.
Nem szabadulhatsz.

FAZEKAS MAJOR GIZELLA

TÉLI ALKONY

Világítanak a téli ablakok,
halvány sugár a sötétben.
Házakon kémény pöfékel,
körben a dombon hó ragyog.

Kályhában dudorász a szél.
Ahogy az alkony leszállt,
mint menyasszonynak öltözött lány,
csipkés zúzmara a fán.

A hazatérő nesztelen lépked,
fél megzavarni a téli nászt.
Ébred a menyasszonyi természet,
s húzza a hófehér uszályt.

Szakad a hó, ékes a táj,
pirkad az ég, világít már,
boldog gyermekzsivaj
töri meg a csendet,

élvezik a havat, csúszik a szán,
a dombra fel, onnan lefele,
kipirult arccal boldogok,
hógyócsata háborog.

Élvezet látni e csodát,
letűnt gyermekkor mámorát,
ismételni a téli szonettet,
a gyönyörű természetet.

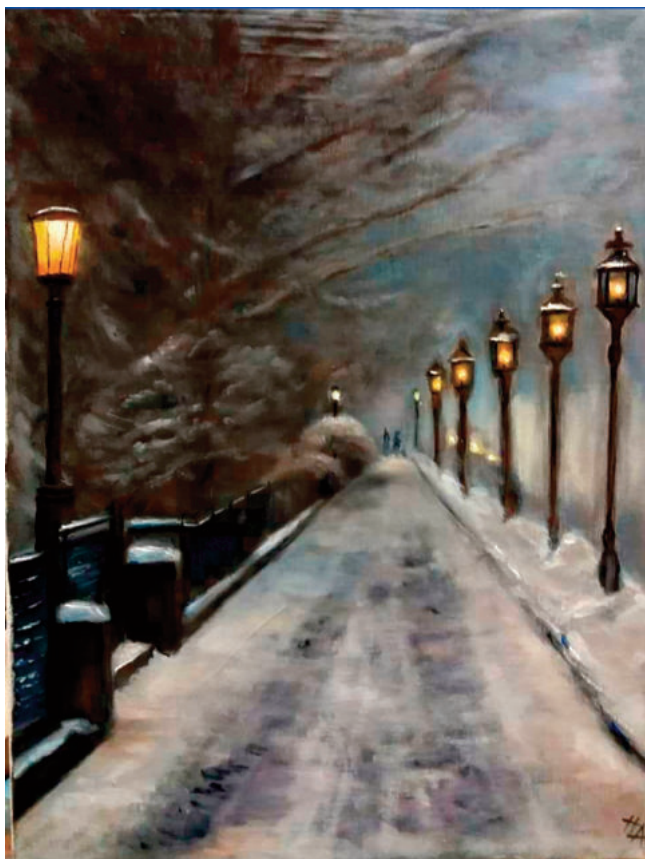

Rapaiiné Hamberger Anikó: Velence

HABOS LÁSZLÓ

MINT MENNYEI KOLDUS

Fagyos decemberi éjen
 szótlan zuhan a sötétség,
 rongyaimba bújva is fázom,
 mint mennyei koldus,
 szentséges ölelésre vágyom,
 csengőszóra, angyalmosolyra,
 békére,
 nem, még nem e világ zajos végére,
 hanem belső csendnek
 letisztult csendjére,
 az ünnep ünnepére.
 Vágyom éjsötétben látni,
 kapualj-magányban vacsorázni,
 holdfényragyogásban
 lázasan hajtogatni
 újságpapír-angyalkákat.
 Feledni fájdalmat, szégyent,
 eltékozolt életet,
 szeretnék kapni ajándékot,
 kartondoboz mélyén
 lelteni kenyeret, bort
 és hófehér takarót.

Rapainé Hamberger Anikó: Téli sétány

KEREPESI IGOR

TÉTOVA

Kincsként őrzöm pillantásod,
 Óvom szép emlékedet,
 Ingem őrzi illatod még,
 S bőröm érzi bőrödet.
 S ki melletted akkor voltam,
 Azon édes, nyári nap,
 Emlékszem rá, s érte téged,
 Drága, mindig áldalak.
 S ha szeretnél, kicsit csupán,
 S volna módunk, volna út,
 Minden lennél, ami egy lány
 Férfinak csak lenni tud.
 De addig is álom maradsz,
 Lágy és édes képzelet,
 S ábrándozom, milyen volna
 Újra együtt,
 Ott,
 Veled.

Újra ott, a város mélyén,
 Éjben, macskaköveken,
 Ülve lócán, kortyolgatva
 Hűsítő italt velem,
 S félve-féltőn tekintni rád,
 Kémlelve a szemedet,
 S játszva-feddően, édes-halkan
 Ejteni ki nevedet,
 Rád adni az éjszín ingem,
 Hozzád érni finoman,
 Megsimítani derekadat
 Csak úgy „akarattalan”,
 Várva, mikor hajtod fejed
 Fáradtsággal vállamra,
 S várni, legyenek csak egy napra
 Koldus-szíved támasza.

Rapainé Hamberger Anikó: Vörösben

KÓSA MÁRTA**VISSZANÉZEK**
(W. R. mesternek)

Padon ültünk
árnyas fákkal karéjos udvaron
vagy talán székeken
nem fontos és már nem is tudom

szemérmetlen arasznyi tűzpiros virágokon
kellette magát buján a fény
jelet láttam arcán homloka közepén
szeme fáradt és öreg ez volt a látszat
félmosolyával vénségesen is fityiszt mutatott
a korhadó világnak
mesélt s én ittam a szavakat
egy asszonyról ki vigyázta védte
élete útján óvón végigkísérte
és
összefonódott csendben két nőalak
feketébe öltözött angyalok
fölénk fátylat borítottak ott
messzi tekintetű varázslók
sorsfonalat igazító nagyanyák
nagyasszonyok találkoztak ketten
míg életmeséjét hallgattam a kertben
tovatűnt gyermeki világra leltem
régiz és zamat szív és szellem melegszik lélektűz körül
összebújva titkokkal játszanak

csodáltam s kezére árnyék lehelte csók került
elveszett idők lenyomata
füstök fények között száll
cikázik gondolata

hiába már a könny
újra álmodott kert
érintés mozdulat
hiába keresnék lehullott szétmálló szirmokat
földre pereg minden szó kép rajz
gyűrt papírdarab
semmit sem cipel tovább
már nem bandukol hanem szalad
és
visszanéz ránk az égi útról
aranyporral festett mennyei kupola alatt.

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA

Holdfényben járnak
aprócska lábak, éget
a fű mindenhol.

Magány ébreszti
fel a gögös álmokat,
szellő libben át.

KREISCHER NELLY**ÁLOMKÉPEK**

Kattognak a gyorsvonatkerek.
Robogok az ifjúságba vissza.
Akácillatot fúj felém a szél,
az égbolt kék, felhőtlen, tiszta,

Zöld réten kecskét vigyáz fiúcska.
Vonatablakban suhanó képek:
Árokparton egy gyermek füvet szed,
száll szerelmes, tavaszi madárének.

Vadul kattogó vonaton megyek.
Szürke kővilágból menekülök
Zemplén hegyei, fényei közé.
Tűnt ifjúságom, hozzád repülök.

Feltöltődni múlt emlékeivel.
Felejtetni a fáradt tegnapot,
a gyökerek tartását érezni,
hinni egy reményteli holnapot.

Gyógyítani nyomorított magam,
felejtetni zajt, hangyálétet.
Hús szellősuhanást érezni,
és hinni, hogy még másként lehet.

Vágyainkat idő vasfoga rágtá.
Terveinket szél fújta szerteszéjjel.
Olyan lettünk, mint összetört cserép,
mit majd kisépernek szeméttel.

Tűnt ifjúságom, hozzád repülök,
Sötét jövőkép árnyait elhagyni,
bántást, fájdalmat, terheket feledni,
feltöltődni, energiát kapni.

Távolban már a zempléni hegyek
egyre nőnek, velük emlékek jönnek.
Szerencs tornyait keresem,
már nem nyúlnak égbe a kémények.

Megérkeztem, és minden idegen.
Nem ölel a hazatérés melege.
Csalódottan ballagok a házhoz,
hol telt élttem első húsz esztendeje.

Vakolatát, tetőt idő ette.
Díszes, nagy kertünk negyedelve.
Három új porta lett, mind rendezett.
Csak öreg háznak elvadult a kertje.

Nem kopogtatok, nem kérdezősködöm.
Torkomban szorítás, szemem fátyolos,
lelkemben fagyott már az érzés,
s az állomásra lassan visszaindulok.

LUDWIG GÉZA

ÁROK

Az árok, ha nem hull eső,
a belé eső
kínjától duzzad. És kiönt
a jaj-sóhajok özöne.
– Hé, odafönt! –
És elönt
a Magány jeges árvize.

Árok.
Én benne
heverve
várok...

LUKÁCS MÁRIA

SZÉPEN - LASSAN

Szétnyíltak a szürke felhők,
mosolyom virágos kendő...
válladra terítem – legyen
könnyű nyári viselet,
rajtam szép szemed,
izzanak a rigótrillák –
maradjon, mi örök, áldás:
embernek a szerelem;

az asztalon ananász,
hűsölök egy kispadon,
csobog a idő, izzad a tenyér,
megmártóznak a percek,
kék köntösben szaladok,
mit a nap rám dobott...

a szép szó galambokat terel,
álomra hajtom lassan fejem –
nem történhet már semmi,
csukom a szemem – virágos rétek,
szalmák - hegyek - utazás - megyek...

MÁTÉ MIKLÓS

ÉRD DICSÉRETE

Lassan szerettem meg Érdet,
Negyedszázada itt élek.
Kertem virágok otthona,
Madarak menedéke.
Gyönyörködve szépségükben,
Színeikben, énekükben
Hozzájuk szelídültem –
Élvezem ízes gyümölcsöd,
Csended, friss levegőd,
Csodálom fekvésed, nyüzsgésed,
Érd, nekem te vagy az érdem!

ORBÁN PÉTER

NINCS SZÓ

nincs szó	szikrát szíts
nincs hang	szívembe
Ige van	tüzet
rebbenő	a reménynek
gyertyaláng	vigasztal
Isten világa	te gyere
hit birodalma	kevesebb
néma világ	kevés lesz

nem értem	amíg ezt
jelen van	megérem
kenyérben	haragod
borban	ne sújtson
értünk halt	szívemet
feltámadt	emelem
de ha él	kezemet
hol van?	kinyújtom

ó Isten	tegnapok
de furcsa	embere
hatalmad	jelenedbe
végtelen	állok
ha itt vagy	hangomat
szólj kérlek	emelem
kínos már	tehozzád
ez a csend	kiáltok

halk szavú	Hogy legyen?
bocsánat	én menjek?
versikém	Vagy inkább
tehozzád	te jössz el?
tömjénfüst	Találka
nem jelzi	Istennél?
merre a	Találka
mennyország	Istennel!

Rapainé Hamberger Anikó: Narancsok

MÓCZÁR CSABA**LÁRVA**

Mi ez a nagy zaj és lárma,
mozgolódik ezer lárva?
Kikkel sok-sok rovar, bogár,
szárazföldi s vízi polgár.
Mindegyikük utat talál
családjához, papájához, mamájához.
Kivéve csak ezt az egyet,
kit nem vár tárt szárnyakkal
senki se, s erre
begubózott sebtiben
egy óriási tepsiben,
gondolván, kitelel a sütiben.
Így ebből a meséből
több dolog is egyszerre sül.
A sütemény, a lárva,
na, és az, hogy nemcsak árva,
de volt ő balga,
meg is bánta, de már halva,
süteménynek feltálalva.

PÁLFI NÁNDOR**A KRÉMES ÉS A SZÍNES FOLTOK**

A fák lombja felett
Robogó idő előkotor néha
Egy-egy képet emlékeim
Formátlan szegleteiből.
Mint amikor július végén,
Egy héttel a salzburgi
Utunk előtt, beültünk
Sütizni egy cukrászdába.
Ott ültél vigyorogva
A nyári napsütésben, és
Olyan gyermekien csillogó
Tekintettel néztél
Az előtted lévő két krémesre,
Mintha az lett volna
Minden vagyondod
Ebben az elmosódott világban,
Melyben barátságunk
Határozott vonalként
Köti össze kettőnk
Színes foltjait.

SZABÓ AIDA (Jampa drolma)

Metsző északi
csípi a bokrok szemét,
könnyük kezemen.

PÉTER ÉVA ERIKA**[DOBOG A VALÓSÁG]**

dobog a valóság, kihagy, embernői teher.
védtelen vagy, szavakkal túlgigógszerel,
aztán elvonóra küld, élethelyzet.

az ég a földdel esténként összeerjed,
mellkasodon a csend végiggyalogol,
arcod fehér vásznáról lekopik a mosoly.

a káprázat feszítő homályán át
mindig előre benyújtják a számlát,
s hiába az áramlat: vesztes valahány,
nyitott tenyeredben kinyílik a magány.

mellkasba, arcra a hajnal még visszatér,
de elégedetté egyik sem szépít.
hová a sors hordta homokos szemcséit,
megváltoztathatatlanul háttal áll a fény.

PETRIK ISTVÁN**EGY ÉTELOSZTÁS MARGÓJÁRA**

az asszonyka helyes
a férfi sebhelyes
sorban álldogálnak
a koszt most ingyenes
a tea még meleg
a sor lassan halad
te is nézz oda
még láthatod magad
a másik oldalon
sok közöny-kabát
megundorodva
menti önmagát
hideg szél söpri
a szemetes teret
eldobott papírok
és lelkiismeret ...

Rapainé Hamberger Anikó: Lassiem

SALL MARGIT**SZABADSÁG**

Szabadnak születtem, az is vagyok.
Mértéket magamnak csak én szabhatok.
Belátom, sokszor tévedek,
magamnak mindent megengedek.

Ez van, ez vagyok, ezen az úton haladok,
néha erre, néha arra, idővel visszatérek a jó útra.
Jó út, rossz út? de mégis, ki mondja meg,
melyik út merre vezet?

Legjobb, ha szívemre hallgatok,
békében mindent elfogadok.
Nyugodj meg, vándor, ki most itt élsz!
hosszú még az út, míg HAZAérsz.

Addig élj, amíg lehet, szépen-örömben életed,
éld át azt a csodát, mit a Teremtő Neked szánt.

SCHMIDT GYÖNGYI**AMIKOR ELÖTTEM ÁLLSZ**

Amikor előttem állsz,
a szavam elakad.
Fuldoklás fojtogat,
mint a halakat,
amikor partra vetődnek.

Amikor magamra hagysz,
megint nincs szavam.
Hiányod falként rám dől,
üvölt bennem a kín, a félelem.

Amikor újra itt vagy,
Te sem beszélsz,
hallgatva állsz előttem,
csak szíved dörömböl
vadul mellkasodban...

Rapainé Hamberger Anikó: Lószeretet II.

SELÉNDY BALÁZS**TE ADOD**

Te adod nekem a kerek székű nyomorék* világát,
az Őrt, mely önmagát magába hajtja, fraktálokat,
szingularitást,
az erőteljes newtoni törvényeket lefejezve,

ahol a szerelem melege meghal
LeChatelier-vel, tovább semmi sem tapintható, marad

csupán a hullám és a quantum,

cserébe azért a szájért, amelyet szerettem,
mely visszahúzódik most a jeges éjszakába,

és az édes-szomorú mosoly utóképe
elszóródik a csillagok között.

(*Stephen Hawking)

SOMOGYI NORBERT**RÁRÓSI ÓSZ**

Csak állok az Ipoly partján.
Nézem,
Ahogy szalmabálákon
Szökdécsel tova a nyár.

Kezemben mezei csokor,
Mennem kell.
Látom a fenyők felett
Már a cserépkályha füstje száll.

Ásít az őszillatú kert,
Hallgatom,
Hogy a szomszéd tetőn a varjú
A kéményhez kemény diót ver.

Szép lesz ez is, rozsdabarna hónapok...
Benyitok,
A házban kedves, kitől ilyenkor is
Léleknapsugarakat kapok.

TORMÁSSY ERZSÉBET**EMBER, ÖRÖM S BÁNAT**

Öröm és a bánat,
mindkettő a társunk,
Egész életünkben,
bármerre is járunk.

A törvény örökös,
sohasem változik,
Ember, öröm s bánat
együvé tartozik.

SZABÓ AIDA (Jampa drolma)**PILLÁMON HÓMADÁR**
(tél jő)

Fáradtkék est pamutlábú árnyai
osonnak, kinyújtott kezem tapogat,
hallgatnak falak szemérmes ajkai,
virtuálisvalóról hull vakolat.

Fekete gyöngyök, göröngyök vádjai
tenyeremben görögnek, nem sajogat.
Többször nyílnak múlt, mint jelen karjai,
keselyük jönnek, csipkézik napokat.

Kékbolygót hagyva vár sambalasereg,
Jézus, Buddha... Csinvat áll, Jama, vinnél!?
kiszakított időm, terem elmerít.

Holdbéli táj, halványlila kráterek,
pihék, pelyhek, rózsák... szirom pilinkél,
pillámon hómadár szárnya, beterít.

SZÖLLŐSI BERNADETT**DECEMBER**

Kiscsizma és Mikulás,
fagyöngy alatt pirulás,
bejglirúd – mákos,
díszben az egész város.
Tűzön a káposztás lábos,
asztalon a pite – rácsos,
valóra válik minden álom.
Az ünnep karja átfon,
a bor is forr, ma nem árt,
a szomszéd nyom egy fanfárt.
Anyu pogácsát gyárt,
bömbölő rádió, zene száll:
„lászt kriszmösz aj gív jú máhárt”,
ferdén raktuk be a fát!
Az égő is zárlatos – ég a szán!
fut a tűz az angyalhaján!
lánggra kapott az asztalláb,
hol van a tűzoltóság?!

...

nappaliban a víz – tenger,
elolvadt a viaszhenger,
Szentestén olt minden ember,
Isten hozott, December!

HABOS LÁSZLÓ

Csengőszó hívott,
s éjféli hóesésben
jászolhoz értem.

SZATMÁRI KRISTÓF**A CSÚF DUHAJ**

Végy két repedt felet,
S kiadnak egy őrültet,
Maró gúnnnyal torz szívében
S dögvészes démonnal: Énvelem.
Ha fáj, hát fájjon rútul,
Nálam a Sosincs az úr,
De ha szemem-ég sötétedik,
Tudhatod, a Duhaj felkerekedik.
Tör-zúz szívet, lelket,
Ás magának ezer vermet,
Beleugrik veres karóikba,
Onnan les tétova, óvatlanokra.
Ballonkabátja alól ki-kilóg
Férgek rágtá csúf bele,
Védd, mindig óvd Őnhajód,
Megcsáklyáz, és lehúzza a mélybe!

SZIGETI ESZTER**ANGYALI CSODA**

Itt a tél, hull a hó, siklik a szán,
csengettyű cseng a lovacska nyakán.
Mókázva trappol a távolon át,
csendes az éj, titkon angyal jár.

Millió hópihe a földre leszáll,
csengettyűszó vígan muzsikál.
Mindenki hazatér, úgy ünnepel,
tisztá lélekkel.

Csodát várva, nagykabátban
táncot járok én,
még a szánkóhúzó Ráró
patkója is nekem zenél.

Csengettyű csilingel, vár a család,
a csengőszó messze száll,
és az éjben, égi fényben
angyal mosolyog rám!

Csodát várva, nagykabátban
táncot járok én,
még a szánkóhúzó Ráró
patkója is nekem zenél.

Csengettyű csilingel, vár a család,
a csengőszó messze száll,
csendes éjben, csillagfényben
angyal hegedül, nem hagy egyedül,
hozza a csodát!

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN

ÉBREDÉS

A frissen hullott hó takarója
 minden hangot elnyel,
 felkéklik a hajnal,
 fénylő ön a víz tükre,
 messze palaszürke fasor,
 fekete felkiáltójelként
 áll előtte
 pár csupasz nyárfatörzs.
 Napfény döfi át a fák
 összemósódott sűrű koronáját,
 vékony hólepellet fedett természet
 éteri világát.
 Öreg házban,
 vastag falú szobámban
 ódon, múltszagú tárgyak
 szunnyadnak
 pókhálók
 és kis penészfoltok között.
 Meggyötört lapokkal
 verseskötet hever
 párna redőibe bújva,
 nyitott lapjaiból kisurrant már
 a félszázados szerelem,
 ami a nyomdába kerüléskor
 még friss volt, mint akkor
 a festék mindent átható illata.

Fény siklik át a szobán,
 végigsimítva
 százéves képeken, kereteken,
 alvó bútorokon, nyikorgó hintaszéken
 fakuló szürkéségben, arany ragyogásban.
 Rövid időre habozik a fénysáv,
 szétterül,
 majd mint az életünk,
 gyorsan elenyészik.

Megrázom fejem:
 a zaklatott álom után az ébredő fény
 kaleidoszkópként szórja szét
 gondolataim színes üvegcserepeit.
 Ars longa, vita brevis.

Élj hát vele, megelevenítve álmodat,
 új vásznon színes jövőkép született,
 át fog suhanni rajta az értékes gondolat,
 s viszi tovább boldogan unokád, gyermeked.

KREISCHER NELLY

Dacol a széllel.
 Sírhintot díszít fázva.
 Krizantém virág.

TÓTH MÁRIA

A FÖLD SZÉPSÉGE

A föld életető erő,
 Benne a mag csírázik s megnő.
 Áldott esőt adj, Istenem,
 Hogy a termés szép legyen.
 Virágozzék a világ,
 Amit Isten is megáld.
 Kell a levegő,
 De a föld életerő.

VALENTIN ISTVÁN

TÉLI TÁJ

Ős vadon érzi magában az évet,
 Hó fedi túlelétét a fenyőnek.
 Nézel az égre, de hol van erényed,
 Mely nem akart elinalni előled...

Kár, hogy a nap haloványan eléget,
 Látom az úttalan útra kelőket.
 Völgyek ölében a csönd szeme ébred,
 Néma fa sóhaja rejti erődét.

Furcsa magányba vetett ki a sorsom;
 Szívem a büszke fenyő a hegyormon!
 Végtelen éveket érve magamban

Várok a föld tetején a tavaszra,
 Így szeretek szeretőn behavazva,
 Míg szerelemre nem éled a katlan.

VINCZE JUTKA

FEHÉR VÁSZON

Ötvenszer hetven: a fehér vászon.
 Ráképzelem kicsiny világom.
 De akár ráfesthetném a Holdat, a Napot,
 Az égről az összes csillagot.
 Festhetnék kéket, zöldet.
 A Földet.

Ráfesthetnék sietős embereket,
 Kockafejűeket és kerek fejűeket.
 Egy embert, kinek üres a belseje,
 Egy másikat, kinek soká lesz elseje.
 Festhetnék egy csepp bánatot,
 Sok boldog pillanatot.
 Az egész rohanó életet.
 Aztán ha az ecset előkerül,
 A világ lecsendesül,
 Az idő megáll.

**Az érdi Vörösmarty Mihály Gimnázium által
meghirdetett vers- és prózaíró pályázat
nyertesei**

MOLNÁR KATA 9.A

TÉGED

Még téged éget a könnyed,
Én látványától fagyot érzek.
Tudom, az élet nem éppen könnyed,
Szenvedő lelked sikolyától vérzel.

De én most csak arcod nézem.

Nedves arcod, melyet simogatnék,
Lesimogatnám az égető sírást.
Helyére csókokat írogatnék,
Ajkkal törném meg a kínzást.

De én most csak válladat nézem.

Válladat, mely görnyed a súly alatt,
Melyre havas tetejű hegyet emeltek.
Két kezemmel söpörném le a havat,
Válladról vállamra venném a terhet.

De én most csak a kezedet nézem.

Megfáradt kezed, mit örökké fognék.
Reszkető ujjaidba fonnám ujjamat.
Csuklódra lágy csókot nyomnék,
Kézen fogva kísérném utadat.

De én most csak a szívedet nézem.

Szívedbe, mely megtelt színtelen fájdalommal,
Így nyomva sötétbe az éltető dobogást,
Szívemmel hoznék színt millió árnyalattal,
S halálomig hallgatnék minden egyes dobbanást.

MEDNYÁNSZKY PÁL 9.D

HOZTAM KEKSZET

– Hoztam kekszet – szólalt meg a tanárnő, amint belépett az osztályba. – Na... Én leszek a helyettesítő, amíg a tanár úr nincs itt. Tényleg, tudjátok, mi történt? Lehet, hogy beteg. Vagy lehet, hogy baleset érte?! Neki van az a fekete Audija, ugye? Nem tudom, én nem szeretem az Audikat. Bár őszintén, ilyesmiben általában a férjem szokott dönteni. Á, de mindegy, elkalandoztam. Nem fogok, ígérem. Tehát hoztam kekszet. Kértek? Hahó! Ne üljete ott csöndben, mint egy szobor, aki évszázadok óta így áll! Miért nem kértek? Rosszul vagytok? Jaj, csak ne most, pont, mikor én helyettesítek. Emlékszem, mikor először voltam osztálykiránduláson ebben az iskolában,

egy nap alatt hárman lettek rosszul. Mikor volt ez, tavalý? Látjátok, még nem régóta vagyok itt. Azonban már ilyen rövid idő alatt is nagyon megszerettem ezt a helyet. Sokkal jobb, mint az előző. Ha tudnátok... Rend, fegyelem nulla. Nem úgy értem, a diáknak nem kell csöndben, egyenes háttal ülnie a székekben, de azért mégiscsak, valami rend legyen. Nektek se kell ám így ülni itt. Na, de hát rosszul vagytok? Hát mi a baj? Napszúrásotok van? Nem, én bolond, hát ősz vége van. Emlékszem, egyszer egy nyáron úgy leégtem, hogy nem bírtam leülni. De nektek mi bajotok van? A hasatok fáj? Túl sokat ettetek vagy túl keveset? A menza a rossz, mi? Bár nem kéne őket szidni, hisz ők etetnek minket, de azért mégiscsak. Ha jobban belegondol az ember, nem az ő hibájuk, hanem a beszállítóké. Ez olyan, mintha a pincért hibáztatnánk az étel minőségéért. „Ne a hírhozót okold” – mindig ezt mondom. Úgy hallottam, a középkorban a hírhozókat, küldöncöket hibáztatták, ha rossz hírt hoztak a faluba. Szörnyű idők lehettek. De ha nem a hasatok fáj, akkor mi? A fejetek? Az idő miatt van, ugye? Azt mondják, hogy az ember csak idős korában érzi, de én már most is érzem. Vannak emberek, akik vallják, hogy az időjárás a kormány irányítja. Ez azért sok. Egyébként olvastam egy gyógyteáról a neten, ami nektek is segíthet. Tudjátok, ilyen gízgázt bele, forró vizet rá és kész. Bár én nem próbálnám ki. Tudjátok, ez egy ilyen mindenre jó tea: köhögésre, tüsszögésre, fejre, hasra, kerámiára, autóra. Az a baj ezekkel, hogy általában semmire se jók. De ha jól vagytok, akkor miért nem kértek? Nem szeretitek. Pedig ezt a kekszet mindenki szereti. Na jó, végső soron szívetek joga, hogy mit szerettek és mit nem. Én például sok mindent nem szeretek. Ami érdekes, hogy sok zöldséget nem szeretek. Mármint megeszem, de nem szívesen. Van erre valami jó szó? Mert tudom, hogy a csak zöldségevő az a vegetáriánus meg a vegán. Jaj, a vegánokról hallottatok már? Ők a legrosszabbja! Aki nem csak hogy nem eszik húst, de gyűlöl minden egyes embert a Földgolyón, aki eszik. Na, viszont nem vagytok-e ti érzékenyek valamire? A mogyoróra? Én az állatszörre vagyok allergiás. Egyszer volt egy macskánk, még mikor kicsi voltam. Huh, ő aztán nagy macska volt. Ha nyáron elmentünk két hétre, és nem etette senki, még akkor is olyan kövér volt, hogy könnyebb volt átlépni, mint megkerülni, ha az ajtó elé feküdt és dorombolt. Aztán sajnos kiderült, hogy allergiás vagyok rá. Illetve a szörére. De a cicának nem lett semmi baja, levittük a nagynénémhez a Balatonra, és azóta is ott lakik.

Mondjuk, az lenne a nagy baj, ha egy macska lenne allergiás a macskaszörre.

Hát jó, ha nem kértek, több marad nekem.

Ekkor megcsördült a csengő, és az óra véget ért. Akkor egy gyerek felemelte a kezét:

– Tanárnő, vehetek egy kekszet?

– Hát miért nem szóltál eddig?

– Kérem, mi azt tanultuk, hogy ne vágjunk a tanár szavába. És csak akkor jelentkezünk, ha befejezte a mondandóját.

PECSENKA TAMÁS 6.E

A BAKANCS

Épp az iskolából baktattam hazafelé, úgy félúton járhattam, amikor egyszer csak a semmiből a lábam előtt termett egy bakancs.

Furcsálltam, hogy csak úgy ott termett, de aztán úgy gondoltam, biztos képzelődöm, és bizonyára már régóta ott hever az út szélén. Így hát mentem tovább. Úgy tíz lépés után vettem észre, hogy a bakancs jön utánam, és amikor hátrafordultam, megszólalt, rám köszönt.

Teljesen ledermedtem, mert igaz, hogy voltak a városban furcsa dolgok, de beszélő bakancssal még nem találkoztam. Összeszedtem minden bátorságomat, és közelebb léptem hozzá. A bakancsnak azonban már csak hült helyét leltem.

Hazamentem, megírtam a házimat, megvacsoráztam, megfürödtem, lefeküdtem s már éppen elszenderedtem... De mintha valami azt sugallta volna, hogy menjek vissza oda, ahol a bakancsot találtam. Úgy döntöttem, visszamegyek. Amint kiléptem az ajtón, megbotlottam valaminben, hanyatt estem, forgott velem a világ. Amikor magamhoz tértem, és körülnéztem, furcsa érzésem támadt. Olyan volt, mintha itt már jártam volna. Amint jobban szemügyre vettem a helyet, rájöttem, hol vagyok. Ugyanabban a világban voltam, ahol eddig is, csak mint-hogyha évtizedekkel korábban lennék. Elkezdtem sétálni, kerestem a jelenbe vezető utat. Már attól féltem, soha többé nem jutok haza. Ez a gondolat elborzasztott. De ekkor elkezdett csörögni valami, magam sem értettem, mi történik. Az ébresztőóráim volt az. Hirtelen fölébredtem. Össze voltam zavarodva.

Nem töprenghettem sokáig, mert iskolába kellett indulnom. Hét órám volt. Tanítás után elindultam haza. Épp félúton jártam, amikor megláttam a lábam előtt egy bakancsot...

Rapainé Hamberger Anikó: Piros csónak

JANKOVITS MÁRTA ROVATA
(Százhalom Online)

A Kakukk-hegyi sárkány története

Valamikor réges-régen a Halmok falujában élt két lány, Agrona és Marilla.

Marilla, ahogy a neve is jelezte, örökké el volt keseredve, minden kicsiségtől bűnnek eresztette a fejét. Félt az állatoktól, az erdőtől, főleg a természetfeletti lényektől. Esténként, amikor lement a nap, és nem lehetett a lámpa világánál szőni, a család vacsora után körülülte az asztalt, és meséltek, főleg az idősebbek: manókról, lidércekről, tündérekről, sárkányokról.

Ezeket a történeteket még a messzi Zöld Szigetekről hozták magukkal, és mesélték nemzedékeken keresztül. Ilyenkor Marilla éjszaka, amikor elcsendesedett a ház, félelmében a takaró alá bújott. Legszívesebben egész életét a házukban töltötte volna kedvenc foglalatosságával, a szövéssel.

Csodás munkák kerültek ki a keze alól, ezért aztán soha nem volt egyedül. A falu népe mind vele szövötte meg a téli és a nyári öltözkését. Cserébe ellátták étellel, itallal, tűzifával, ha kellett, gyógyfűvekkel.

Legjobb barátnője Agrona, harcos lány volt. Marilla reggel rendre elmesélte neki, hogy az éjjel tele volt a szoba mindenféle lényekkel.

– Ugyan, Marilla, álmodtad az egészet. Nincsenek se manók, se lidércek, se sárkányok, de még tündérek sem. Soha még nem találkoztam eggyel sem. Mondd meg nagyanyádnak, este ne meséljen ilyen rémisztő történeteket.

– Hidd el, Agrona, itt voltak a szobában. Máskor bezárom az ajtót és az ablakot is éjszakára.

Agrona látta, hogy most, ahogyan máskor sem, nem tudja meggyőzni Marillát az igazáról. Fogta az íját, és elment a falu melletti nagyerdőbe vadászni. Tett a tarisznyájába hideg húst, kenyeret meg hagymát, vizet nem, mert ismerte a források helyét.

Két-három napig is elvult. A családja nem féltette, mert tudta, Agrona nem fél semmitől és senkitől a kerek világon. Szerette az állatokat, ezért főleg nyulakat lőtt meg az íjával, amelyek gyakran megdézsmálták a falu féltve őrzött növényeit. Ami hús nem kellett a családnak, elcserélte a faluban, vagy munkát fizetett vele a kovácsnak, az ácsnak, még Marillának is a ruhákért, köpenyekért.

Egy napon rossz hírekre tért haza.

– Jaj, Agrona, de jó, hogy végre hazajöttél! – fogadta Marilla a barátnőjét kétségbeesetten.

– Mégis mi történt? Ne jajgass, hanem érthetően mondd el, mi a baj!

– Pár napja tűnnek el a vízhordó emberek. Elindulnak a Dunára vízért, és nem térnek vissza. A testvéremről, Keganról, már két napja nem tudunk. Már Siridean, a kereső, is elindult, de nem akadt a nyomára. Segíts! Kérlek, Agrona, mert nagyon félek. Mi van, ha egy szörny ragadta el őket? Mindig mondtam neked, hogy látom őket a szobában, de te soha nem hittél nekem.

– Jól van, segíték, csak ne keseredj el ennyire. Biztosan

van magyarázat az eltűnésükre.

Brand, ahogyan a falusiak nevezték, Kard, az oldalára kötött kardról kapta a nevét, amitől talán csak éjszakára vált meg. Szálas természetét gyakran követték a lányok pillantásai, mikor végigment az utcán, de neki egyedül csak Agrona, a harcos lány tetszett. Szívesen elkísérte volna a vadászatokra is, de a lány csak egyedül szeretett menni az erdőbe. Féltetni nem féltette, legalábbis nem mondta, de magában úgy gondolta, hogy Agrona túlságosan magabiztos.

– Egyszer nehogy baja legyen ettől a nagy bátorságtól – mondta gyakran Marillának.

Élt a faluban egy Kirran nevű ember, akinek mint a neve is jelezte, sötét volt a természete, és sötétek voltak a szándékai is. Az emberek nem szerették, ezért nem a faluban lakott, hanem a Dunához vezető kis hegyi út melletti barlangban. Kis csónakjában gyakran látták a folyóban halászni, onnan szerezte be az ennivalóját. Gyakran hetekre eltűnt, mikor hazatért, hozott magával ruhát, söt, takarót, edényeket onnan, ahol nem ismerték.

Egy napon hazatértekor látta ám, hogy valaki elfoglalta a barlangját. Nem is akárki, hanem egy sárkány. Megijedt nagyon, de a sárkány nem akarta bántani.

– Figyelj, Kirran! Alkut ajánlok, fogok neked a Dunában hatalmas halakat, te meg eladod az asszonyoknak.

– De sárkány, rám haragszanak a falusiak, szóba sem állnak velem.

– Ugyan, egy harag sem tart örökké. Meglátod, akkora halak, amelyet még nem is láttak, jók lesznek családoknak.

– Aztán mért jó az neked, sárkány?

– Majd megtudod, ha itt lesz az ideje.

Így is történt, jól mondta a sárkány. Az asszonyok a halat nézték, nem azt, aki árulta. Idővel megszokták Kirran jelenlétét, és nem féltek tőle. A sárkány azonban napról napra éhesebb lett.

– Eljött az idő, ember! Mondd az asszonyoknak, hogy mostantól nem tudsz bemenni a faluba a hallal, jöjjenek a barlangodba.

– De sárkány, már a vízhordó emberek eltűnése is rémületet keltett. Gondolod, eljönnek ide a barlangba az asszonyok?

– Nem gyanakszik senki, azt sem tudják, hogy a világon vagyok.

A faluban egyre nagyobb lett a rémület. Már a negyedik asszony tűnt el, amikor felkeresték Agronát az emberek.

– Segíts nekünk, Agrona! Eltűnnek az asszonyok. Elmentek halért Kirran barlangjába, azóta senki nem látta őket.

– Nyugodjatok meg, utánanézek, mi történt. Nehogy ti is szörnyekkel gyertek elő, mint Marilla.

Fogta a harcos lány az íját, és elindult lefelé a keskeny ösvényen a barlang felé. Már a bejáratnál iszonyú bűz csapta meg az orrát. Lassan indult befelé a barlangba, nézett jobbra, nézett balra, mikor hirtelen sötét lett. Visszafordulva látta ám, hogy egy hatalmas, pikkelyszerű lény állja el a bejáratot.

– Hát te ki vagy? – kérdezte a lány, aki nem hitt a saját szemének. – Mégis igazat mondott Marilla?

– Én a sárkány vagyok, te pedig a foglyom. Most elmegyek, mire visszajövök, készülj, mert most te leszel a vacsora. Te meg, Kirran, kötözd meg jól, nehogy elszökjön.

Így is történt, de a sárkány nem számított a harcos, jóeszű leányra.

– Figyelj, Kirran! Gondold meg, hogy a sárkány pár nap alatt megeszi az egész falu népét. Ki marad akkor? Te egyedül. Kit fog megenni? Téged.

Megijedt a sötét ember, mert nemcsak gonosz, de gyáva is volt.

– Igazad lehet, Agrona. Mit tegyek?

– Menj el a faluba, és mindent mondd el Brandnak. A sárkány nagyon nagy, erővel nem, csak fufanggal tudjuk legyőzni. Hozzon egy oltatlan mésszel kitömött bárányt, állítsa ki az útra. Ez a sárkány olyan mohó, lassan szürkül is, nem látni jól. Biztosan nem tud ellenállni a jó falatnak.

Jött a sárkány éhesen, szomjasan, mikor meglátta a jó kövér birkát. Nem gondolkodott sokat, szőröstül-bőröstül befalta. Csakhogy hamarosan szörnyű szomjúság gyötörte, lement a Dunához, és csak itta-itta a vizet, de hiába.

Kínjában, még mielőtt kilehelte volna a lelkét, kivájta a Dunáról a hegyre vezető utat, amelyet az utókor elnevezett a Kakukk-hegyre vezető Mélyútnak.

Kirrannak megbocsátott a falu, mert segített legyőzni Agronának a sárkányt.

A harcos lány és Brand, a Kard, összekötötték az életüket, és sok bátor gyermekük született. Marilla továbbra sem jött ki a házból, most már teljesen meggyőződve róla, hogy mégiscsak igaza volt.

Rapainé Hamberger Anikó: Toscana

**SZÁRNYALÓ SÓLYMOK HAIKUCSOPORT
RENGÁI (LÁNCVERSEI), HAIKUI**

Téma: tél

Barabás Irén:

Ünnepillat száll,
burkot sző a csend fölém.
Csillag tetején.

Fagyott némaság
nyeli a havas csendet,
tűzszagú magány.

Csikorgó tél van,
behavazott patak zúg,
áttör a hegyen.

Barna Júlia:

teremtő erőt
gyűjt a tél majd a tavasz
pazarolja el

mit akar tőlünk
a tél – álmodjuk meg most
saját tavaszunk

a téli napfény
árva gyermek mosolya
halvány kísértet

Habos László:

Ezüst hold csúszkál
befagyott tócsák tükrén.
Vigyázd lépteid.

Éjféle csendben
kettétört oltár ölel
reszkető jászolat.

Jégvirág nyílik
elhantolt tévedések
korhadt fejfáján.

Kreischer Nelly:

Ősz oson

Barna levél hull.
Dió koppan a földön.
Deres fűszálak.
Kertek alatt ősz oson,
tél előszele hajtja.

Télelő

Kopasz tarlókon
varjúserég keresgél
hullajtott szemet
már deres rögök között.
A tél lopva közeleg.

Felnéztem

Csupasz faágak
rajzolódnak az égen.
Tavaszt álmodnak
piszkos tél-szürkeségben.
Hófelhő-huzat szakad

Móczár Csaba:

Kezdődő tél

Ősz van. Hajamban
találtam néhány sort a
kezdődő télből.

Édesapámnak

Apám fekete
fésűje téli kertben
gereblyézik már.

Tél

Csukott ablakon
jégvirág. A téli szél
hófehér táncos.

Nagy-Rakita Melinda:

Fagyott avaron
Futó paták zaja zúg
Vadász csendben jár

Égen sas suhan
Éles szeme mozgást les
Alant hómező

Tavon jégpáncél
Fogoly nádas felett szél
Fagyvitéz táncol

Pergel Antal:

Jég

Fűszálak hegyén
Nap gyémánt szikrákat szór.
Fagyott vízcseppek.

Hermelin

Hideg hermelin,
fák vállán fehér lepel.
Beköszönt a tél.

Téli dallam

Énekes madár
téli üdvözlésre száll.
Varjúkárógás.

Szabó Aida (Jampa drolma):

Pehelymandalák
csöpp tenyerébe szállnak –
görbül kis szája

Hollószárnyú éj
lázpiros démon ropja,
árnya párnámon

Dermedt tücsök leng
egy reszkető levélen,
hóember hasán

VIKÁR JÁNOS ROVATA

*Mottó: A verseket nem én írom.
Én csak élvezem.*

Temesi Éva: Ki ismer engem?

Én odaadom nektek a lelkem.
Tessék, tessék, szabad a vásár:
boncoljátok ezer darabra.
Láttok már engem?

Én odaadom nektek a lelkem,
meztelenül, hazugság nélkül.
Látjátok már, hogy ki vagyok én?
Így leplezetlen.

Én odaadom nektek a lelkem.
Eldobva a mosolyok láncát,
és elhullatva a könnyeket.
Ugye más lettem?

Én odaadom nektek a lelkem.
Nem játszom mást, mint aki vagyok.
Tessék, tessék, szabad bemenni,
ha ismeretlen.

Én odaadom nektek a lelkem.
Mégsincs ember, ki belelátna.
Hiába mondom, kérem, kérдем:
Ki ismer engem?

Temesi Éva egészen fiatalon írta ezt a versét, én évtizedekkel később olvastam, amikor az IRKA-ban megjelent, évszám megjelölése nélkül, és nem tűnt fel, hogy nem egy friss alkotás. Ugyanaz a hang szólt, ugyanaz a kedves, jól ismert személy, akivel irodalmi klubtársként havonta találkoztunk, beszélgettünk, akiről mégis a művei árultak el a legtöbbet. Azt gondoltam, hogy rajtuk keresztül, túl a személyes ismeretségen is, jól ismerem Évát, gondolatait, érzéseit, véleményét a bennünket körülvevő világról.

Hangsúlyozom, a költő vallomását érzem benne, nem az ismeretlen fiatal költőét, hanem a költőét, aki egész lényét kiírja magából, és mégis azt állítja, hogy az ő személye, egyénisége, individuuma több annál, mint amit a verssel vagy bármilyen ábrázoló eszközzel, magáról kifejezni tud.

Ez azért tetszik, mert bár a hang teljesen Temesi Éváé, a felvetett kérdés és a rá adható válasz annyira jellemzően általános, hogy továbbgondolva kérdezhetem más kedves költőimről is: ismerem József Attilát, Petőfit, Aranyt, Szabó Lőrincet, Babitsot, Weörest stb.? Írásait, életművüket is akár, ismerhetem jól, vagy sokkal jobban is; ezeken keresztül sokat tudhatok az egyéniségükről, személyiségükről; de ismerem őket?

De nézhetjük a másik oldalról is. A költő, aki verseiben kitárulkozik, olyan személyes titkokat árul el az érzéseiről, egész életéről, amiket ember csak meghitt barátainak szokott elmondani, nos őt akkor aki olvassa, megismerte?

Éva műveit olvasva természetesen nem gondoltam mindezeket ilyen részletesen végig, de mindjárt eszembe jutott egy másik költő másik vallomása. Egyik alkalommal, még Éva életében, a klubban fel is olvastam egymás mellett ezt a két verset, persze a mostani fejtegetésem nélkül. Akkor csak arra gondoltam, hogy van valamilyen gondolati párhuzam a kettő között. Weöres Sándor verse talán válasz is az én előbb feltett kérdéseimre, de kizárólag az ő szempontjából. Hiszen Weöres nem Temesi Éva, és Éva nem Weöres Sándor, de mindkettőjüket foglalkoztatta, hogy verseiken keresztül mit lát bennük az olvasó.

Weöres Sándor: Ki minek gondol, az vagyok annak...
(Rongyszőnyeg 127.)

Ki minek gondol, az vagyok annak...
Mért gondolsz külön rokonalannak?
Jelet látsz gyűlni a homlokomra:
Te vagy magad, ki e jelet vonja.

S vigyázz, hogy fénybe vagy árnyba játszik,
Mert fénye-árnya terád sugárzik.
Ítélsz rólam, mint bölcsről, badarról:
Rajtam látsz törvényt sajátmagadról.

Okosnak nézel? Hát bízd magad rám.
Bolondnak nézel? Csörög a sapkám.
Ha lónak gondolsz, hátamra ülhetsz;
Ha oroszlánnak, nem menekülhetsz.

Szemem tavában magadat látod:
Mint tükröd vagyok leghűbb barátod.

CARL ASTRO

NAPLÓRÉSZLETEK

Pénteken este, huszonhárom óra tizenkét perc

Vajon az ember nyolcvan kilogramm csont és hús?

Vagy az csak a csomagolás?

Vajon a bennem, az agyamban lévő megfigyelőpont az én világom közepe?

Igen!

A nap körülöttem kering, a föld alattam forog, New York tőlem XX km távolságban létezik, és még az orrom hegye is tőlem 12 cm-re van.

Nem ott vagyok én, ahol ez a biológiai anyagtömeg van, hanem ott, ahol a gondolataim, az érzéseim, a világomat leképező központ van.

Milyen jó szó ez, hogy a központ: A minden között levő pont.

És mikor ez a képzeletemben létező pont arra kényszerít, hogy lefessek egy mozgó kis energetikus gépet a kutyámról vagy egy új Mona Lisát, akkor az anyagi világ leképezésével üzenek a te anyagon kívüli világodnak.

Animus – Animának.

Olyan világom van, amelyiket ez a pont élmény-mozaikokból összerakott és elfogadott. A világ-egyetemünk valóban jobban hasonlít egy gondolathoz, mint egy géphez.

És a művészet?

A művészet vajon valóban a gondolat terepe, ami furcsa, ki nem bogozott viszonyban áll a logikával, a megfigyeléssel és az érzelmekkel? A művészet vajon dadogva elmondja a megfogalmazhatatlant, és láttatja a nem létezőt?

Van-e gondolkodó tudomány?

Talán van, de nem tudománynak hívják.

Einstein nem tudós volt, hanem művész, mint Leonardo. Minden emberi tevékenységnek a középpontja az ember kell legyen. A világegyetem emberi észlelésének ember a középpontja.

Az agyam zugaiban rengeteg, soha valóságosan át nem élt érzékelés, hangulat, kép és hangzástöredék halmozódott fel.

Mikor és hogyan, nem tudom.

Kár, hogy biofizikai életem szerveződése, anyagi létezésem átalakulásai mindent törölnek, elfeledtetnek, elfednek mindent, ami szükségtelen a molekuláris életem fenntartásához.

Vajon a teremtés programja csak a dimenzionált világ életté szerveződését preferálja?

Úgy tűnik, igen.

De az életre kelt anyag, emberré válva, mégis elköveti az ösbűnt, hogy önmagára ismer, gondolkodni kezd, és kíváncsivá válik. Az agyam már többre képes, mint az önfenntartás és fajfenntartás szervezése. Lázadozva megsejti, hogy létezés van Irisz fátyla mögött is.

Az agy kutatást nem sebész késsel, pásztázó elektron-mikroszkópba szédülten kell folytatni, hanem önmagunk agyában belülről figyelni, működés közben felfedezni azt a borzongatóan titokzatos és bonyolult szerkezetet, ami én vagyok.

Augusztus 23. kedd este

Ülök a műteremben a nagyobbik állvány előtt. Az enyhén meghajlott lemez íve úgy feszül a látóterem köré, mint egy parabolatükör. A sötét alaptól úgy sejlének elő a női arcok, akárha álmaimban látnám. Az ecsetem alól tegnap este óta bomlanak elő ezek a lágy formák, a képen most minden akarattalanul és nélkülem épül, olyan érzésem van, mintha egy végtelenül régen meglévő, ezerszer látott művet másolnék.

Görcsösen bámulom a jelenetet, mert az utolsó percek meglepetésként. Egy férfi test nélküli feje kezd kialakulni az asszonyok gyűrűjében. Ahogy nézem, a látványra lassan szívós egyértelműséggel egy gondolat is rátapad, és elűzhetetlenül zakatol bennem, hogy ez Keresztelő János feje.

Augusztus 29. hétfő este

A gondolkodás elfedi a lényegét, gondolom újra, miközben most már Hamvas Bélát olvasok. Hamvas nem könnyed, nem dramatikus, és nem szellemidéző médium, mint a fentebb idézett Jane Roberts. Nem foglalkozik sem földi, sem földön kívüli üzenetekkel. Ő a művészen homo sapienst, homo ludenst, de elsősorban homo politikust lát. Ezért aztán el is téved. Neki valójában fogalma sincs a művészetről; olyan, mint a legtöbb művészettörténész, összetéveszti az érzések csak sejthető világát a filozófiával, szociológiával, pszichológiával és politikával. Egy képet szeretni vagy gyűlölni kell, de semmi esetre sem megérteni. Kockalátású, logikába zárt okoskodásával Hamvas szembeállítja az imaginatív és a szenzuális művészetet, miközben fogalma sincs, hogy egy kép, szobor vagy vers milyen belső kényszerből jön létre. Külső logikus szemlélő, és nem befelé táguló érzelmes felfedező.

A képzőművészet soha nem volt „merő érzéki látványt” teremtő mesterség, de mindig megrendít, ha átélhetővé teszi a meg nem érthetőt. Ha ez nem történik meg, akkor vagy a művészet, vagy a megfigyelő alkalmatlan.

A szépség nem érzékelés, és nem is filozófiai kategória.

÷

Olvasom tovább Hamvas Bélát. Forradalom a művészetben, ez a könyv címe. Egy okos, nagy lexikális tudású ember összevisszaságai. Már a cím is gyanakvást kelt. A forradalom rombolás, a művészet építkezés. Lehetetlen, mégha Andre Breton mondta is: „Ha sem a tudomány, sem a politika, sem a vallás ezzel a forró kérdéssel – mármint az emberi szabadságjogokkal – nem akar foglalkozni, akkor a dolgot a művészet veszi elő, és fogja dűlőre vinni.” Vajon Holbein gyönyörű képén ma az a legfontosabb, hogy a politikai okokból kivégzett szerencsétlen Jane Seymourt ábrázolja? Az Anghiari csata egy csatáról szól csak, a gyönyörű utolsó vacsorák mindössze egy vallástörténeti eseményt mutatnak nekünk?

Kétféle múzeumlátogató van. Az egyik kalauzzal a kezében, okos tudásvágygal, rendszeres alapossággal végigjárja a képeket, a másik megáll az ajtóban, és távolról egy képbe öltözött érzés magához rántja. Hamvas is ír, és olvas, de meg nem szédül. Néha azonban, mikor

logikusan keresztülragta magát a törvénybontó, törvényteremtő művész szürreális és absztrakt szabadságvágyain, megközelít valamit, ahonnan már csak egy lépés lenne a művészet. De ezt a lépést kihagyja. Figyelemre méltó, amikor homályos keleti filozófiákról és jelrendszerekről mesél. A pontba szűkülést és a pontba kiterjedést magam is átéltem már, de ez, amit Hamvas mond, a jelrendszerű absztrakcióhoz vezet, ami itt a számítógépem ikonjainál fejeződik be.

Az igazi művészet nem filozófiai és érzelmi ikonokkal hat, mégha a bizánci vagy más keleti ortodoxiákban használja is őket. A műalkotás a valóságon túli szférákban születik, él és hat még akkor is, ha látszólag érzéki, látható, hallható felület rejt. Hamvas azt hiszi, hogy a szemlélődő ember vagy a kép oldalán, vagy vele szemben áll, de ebben mindent eldöntően téved. Akár alkotó vagy, akár műélvező, ha megérint az, ami a falon túl van; akkor az magába kényszerít.

A művészet nem kitalálható, az vagy jön belőled okoskodás nélkül, vagy felesleges kínlódni.

Sajnos a huszadik század valóban a kitalálók százada volt. Valóban a tremendum, a megborzongatás vagy még inkább a meghökkentés volt a cél. A kísérlet azonban nem tudott önmagán túllépni, és magmaradt versenydekorációnak.

De felröppentve Bohr gondolatát, a művészet világ-egyeteme jobban hasonlít egy sejtéshez, mint egy gondolathoz.

Szeptember 3. szombat este

A deja-vu érzésről hiszik az agykutatók, hogy a jelen idejű élmény a téves kapcsolás miatt az agy emlékszférájába kerül, és emlékként azonosul. A computer rossz helyre másol.

Minden elevenen átélt emlék küzdelem a pszichém bezártsága ellen. Minden, az agyam kékes homályában kivételül kép emléke az örökkévalóság egyidejűségének. Tér nélkül időre sincsen szükség, és a végtelen talán nem egyéb, mint az eszményi pont kiterjedés nélkülisége. Az idő kisegítő dimenzió, egyféle szükséges rossz. A térkiterjedésű világomban egyidejűleg két helyen létezni nem tudok, ezért a kalibrált sorrendiség áldozatává válok. Az én tudatomra szűkülve sem térre, sem időre nem lenne szükségem, minden élményem egyidejű, tehát jelen idejű lenne. Egy lennék tehát veled, vele és mindnyájatokkal.

Kezdetben vala az eszme.

Bohr a halála előtt azt mondta: a világegyetem jobban hasonlít egy gondolathoz, mint egy géphez.

Jin és Jang.

Kívülről árad-e belém a világ élménye, vagy a világ bennem van?

A kicsiny és a nagy vajon egy és ugyanaz, én mégis közöttük létezek.

A kékes boltozat alatt meghökkentő a horizont. A teremtő kíváncsivá tett, de elzárt a tudástól.

KOVÁCS F: ISTVÁN

A ZSEBLÁMPA

December huszonnegyedikét mutat a naptár. Pálfi Sándor a konyhájában üldögél, kis hordozható cserépkályha mellett. Az öreg ingaóra fél ötöt mutat, a kályhában tuskó duruzsol, melyet még kora délután szuszakolt be az ajtaján, ő meg azt a modern világító alkalmatosságot nézegeti, amit még múlt héten vásárolt a közeli városban. Akkumulátoros lámpa! Fogantyúval, mindenféle színes gombokkal, kapcsolókkal. Még konnektorba is lehet csatlakoztatni, ha már gyengén világít, hogy feltöltődjön az akkumulátor!

Neki még nem volt ilyen lámpája, de a fiának igen. Csak-hogy már nincs. Nem olcsó jószág, az egyszer biztos, de hát ennyire még azért futja a nyugdíjból. Így aztán megvette. Nem sejti senki a családban, meglepetés lesz! Mert ugye, úgy illik, hogy karácsonykor ne csak a békességnek örüljön az ember – főleg a gyerekek!

Hárman horgásztak akkor együtt, fiával és unokájával. Enyhe októberi délután volt. Sándor szemlélődő derűvel nézte a Duna csillogó vizét, a túlsó parti sűrű fűzest, és hallgatta az ismerős neszeket. Ötven-hatvan lépéssel feljebb, pár méterre egymástól ült Sanyi fia meg unokája, Péter. Nem beszéltek ők sem, és hát a halak sem nagyon zavarták hármuk nyugalma. Az öreg nehezen mozdult ki, most sem akart velük jönni, de fia nem hagyta békén.

– Jöjjön már, édesapám, folyton itthon gubbaszt, mióta édesanyám elment. – Hát igen. A Mama elment, immár három éve, s azóta tényleg nem nagyon szeret kijárni. Pedig előtte mindig a vizet leste.

De már nem bánta, hogy lejött velük. Fia a városban buszvezetőként dolgozik, ritkán jut ideje horgászni, Péter meg még nem mehet egyedül a Dunára. Szerette ezt a kellemes őszi időt, szerette a csendet, a nagy vizet, és persze szerette fiát és unokáját. A halat is szerette, de igencsak úgy látszott, hogy ebben a nyugodt időben a halak is lustálkodnak. A délután mögül lassacskán előbújt az alkony. A parti nyárfák árnyéka egyre hosszabban vetült a vízre, majd sötétedni kezdett. Egyszerre halk beszédet hallott. Majd hangosabban, fia ingerült szavait. Aztán hirtelen vízcsobogás, zörgés.

– Ugye megmondtam! Most mit csináljak, ugorjak utána? Tudod, milyen drága egy ilyen lámpa? – Aztán a fiú hangja:

– De apu, nem akartam!

– Nem? Na, ne mondd! Még jó, hogy nem akartad!

Sándor bácsi megkönnyebbült: Nem valaki, csak valami esett a vízbe. Otthagya botját, átballagott a fiúkhöz.

– Mi a baj? – Fia ingerülten felelt:

– Ez a szerencsétlen vízbe ejtette a lámpát, pedig mondtam, hogy nem kell még, de folyton azt piszkálta.

– Jól van, na! Majd áthozom a viharlámpát. Nekem nem kell úgysem. Igaz, abban nem árammal „tűzelnek”, csak petróleummal, de nekem eddig még jó volt. A gyereket meg ne hibáztasd!

– Jól van, jól van – dohogott a fiú –, védje csak ezt a kétbalkezes! – Az öreg utóbb, amikor visszaballagott a lámpással, magához intette a fiát.

– Édes fiam – mondta halkán –, téged is védtelek, ha kellett, és soha nem mondtam neked, hogy kétbalkezes, pedig megesett, hogy mondhattam volna! Mégis ember lett belőled. Gondolkozz hát, mit mondasz a fiadnak. Te is tudod, hogy mindnyájan hibázunk. – Aztán választ sem várva visszament a botjához.

Onnantól fogva csönd volt már. Hazafelé is a kocsiban. Csak amikor a szülői ház kapuja előtt apja kiszállt, annyit mondott a fiú:

– Édesapám, holnap ebédre várjuk!

– Majd meglátom – felelte, megsimogatta Peti fejét, és becsukta a kocsiajtót. Másnap ebédre persze elment, de nem beszéltek már a dologról, mert minek is beszéltek volna.

Most pedig itt ül, a lámpát nézegeti, és eszébe jut egy régi karácsony. Az ötvenes évek végén történt, öt és fél év-tizeddel ezelőtt. Az a tízéves kisfiú nagyon szeretett volna egy zseblámpát. Egy „fókuszosat”, ami messzire is egy pontban világít. Az ő családja nem volt olyan tehetős, mint azé a néhány gyereké, akik ilyen lámpákkal járták a falusi kerteket, hol a gyümölcsfák ágain éjszakázó madarakra lestek. Sóvárogva nézte, ha néha pár percre kölcsönkapott egy lámpát, még meg is szolgált kellemes gyári festékkilatát, de tudta, hiába kéri szüleit, nekik erre nem futja.

Hát lopott! Nem lámpát, pénzt lopott! Nem gondolta ő ezt lopásnak, hiszen a pénzermék – tíz-, húszfilléresek, forintosok – ott heverték a konyhaszekrény zöldre festett fiókjában, és amikor boltba küldték, mindig onnan kaparászott elő nagyanyja pár forintot. Amúgy is a családé, tehát közös! Erre gondolt, így megdézsmálta a pénzt. Nem egyszerre vette el, amennyi kellett, hanem apránként gyűjtögette, míg végre elmehetett a boltba. Az apró faluban nem is létezett másik, csak ez az egy üzlet, de itt bakancsot, lekvárt, bicikligumit, aprószeget, szóval mindent lehetett kapni. Nagy piros betűkkel ajtaja fölött a falra festve: „Földműves Szövetkezet”. Simon bácsi, a boltos csodálkozott kicsit:

– Osztan hunnan van néköd ennyi pénzöd, te gyere? – De kicsomagolta barna papírjából a lámpát, elemet, égőt illesztett bele, és bekapcsolta. A fiú boldogan számolta le mind a tizenkét forintot, és este már ő is saját fókuszosával kereste a szunnyadó galambokat.

Ám a falu kicsi volt, és az öreg Simon sajnos nemcsak tőle kérdezte meg, honnan jut pénze a lámpára, hanem nagyanyját is. A többi már olyan volt, mint egy rémálom. Néhány nap után egy este apja rászólt:

– Gyere ide, fiam! – A hangsúlyból már tudta, hogy baj van. – Hol van a lámpa? – Aztán durr! Az ütés nem annyira erős, inkább súlyos volt. Az apa nem tudta talán, hogy fia lelkét ütötte meg legfőbb, nem az arcát.

Az öreg most megsimította a kérges tenyér nyomát, mely újra úgy égett, mint akkor. Tisztelte és szeretete apját. Szerette haláláig, és szereti emléket is. És azóta azt a

pofont is megszerette, mert tanult belőle. A lámpát persze elkobozták. De karácsonyeste ott volt a fa alatt! Apja megborzosolta fejét. Nem szólt, csak mosolygott. Édesanyja pedig magához ölelte úgy, ahogy csak ő tudta átölelni. Nagypapa meg egy igazi Kossuth-ötforintost csúsztatott a zsebébe!

Fehérek már a háztetők, utcák, kertek. Csendesen havazik most is, amikor családjához ballag. Nem tudja még senki, csak egyedül ő, hogy mit rejt a kis doboz, amire unokája nevét írta, és amely ott lesz a fenyő alatt. Azt meg ő nem sejtí, hogy amikor a gyertyákat meggyújtják, lesz mellette egy másik ugyanolyan csomag, amivel szülei ajándékozzák meg gyermeküket, és akkor szívében újra felfénylik a régi karácsony és az a lámpa.

**Rapainé Hamberger Anikó: Anyaság,
A híd**

MAGYARÁDI ÁGNES

BALATONI TÖRTÉNET

Az utolsó igazi nyári hétvége kezdődött. Délután a szokásosnál is jobban bedugult az M7-es a Balaton felé, csak araszolni lehetett, már az érdi emelkedő előtt is. Az egyik sávot szinte összefüggő sorban foglalták el a teher-szállítók, hogy még a kamionstop előtt elérjék a határt. Egy tükörfényes VW Passat alig tudta magát beverekedni az autópályára. Vezetője minden ügyességére szükség volt, hogy elérje a gyorsító sávot. Pár perc alatt megoldotta végül, könnyebben, mint remélte. Azzal sem foglalkozott sokat, hogy a délutáni nap éppen a szemébe tűz. A szokásosnál is türelmetlenebb hangulatában, sorban kergette el maga előtt a lassúbb járműveket, szlalomozásba kezdett, hol itt, hol a másik sávban tűnt föl, akár egy hatalmas, fekete cápa. Többen a vezető fejére mutogattak keresetlen szavak kíséretében, amelyeket akkor sem vett volna figyelembe, ha hallja. Úgy lépett az autók közötti résbe, hogy sem követési távolság, sem féktáv nem számított neki. Egy-egy megriadt vezető is csak akkor mert utána dudálni, mikor már sikerült kitérnie előre. Mindemellett furcsán toleráns nép az autósoké, egyetlen telefonról sem jelentették, hogy ámokfutó veszélyezteti a forgalmat.

A 45 éves R. Roland a lánya születésnapjára sietett. Elfelejtette az ajándékot, az irodában maradt a drága tablet, vissza kellett mennie Pestre érte. Mire másodszorra átvergődött a városon, már javában dúlt a pénteki csúcs. Linettet mindig rajongva szerette. Mikor a felesége bejelentette, hogy gyereket vár, kettejük közül ő akarta jobban. Megtudta, kislányuk lesz, elragadtatva készült az apaságra. A felesége marketinggel foglalkozó cégnél dolgozott. Nehéz pálya volt már akkor is. Eredetisége, kreatív, de megvalósítható ötletei kiváltották a főnöke elégedettségét. Nehezen mondott le a karrieréről. Roland viszont boldogan vállalta, hogy mindent biztosítson a családjának. Jogtanácsos lett a cégénél. Stílusa a munkában sem különbözött sokban attól, ahogyan vezetett. Mindig úgy gondolta, nem eszköz vagy tudás kérdése, meddig jut az ember. Rátermettség és fölismerés dönti el minden pillanat sikerét, magára vessen, aki érzékeny. Hamarosan épülni kezdett az érldigeti villa, csendes utcában, három szinten. Az úszómedencét úgy tervezte, hogy a teraszáról a Tétényi-fennsíkig ellátni. Linettet maga tanította úszni, karjában tartva az alig egyéves babát.

Valami akkor kezdett elszakadni köztük, amikor balett helyett hatévesen sakkra íratva, bajnokot nevel majd, híres sakkozót. Nem holmi testnevelőtanár izzadságszagú kedvencét. Neki ne okoskodjon egy pedagógusféle a mozgáskultúráról. Ha vitte volna valamire, ő sem ott lenne az iskolában, bővírt.

A felesége más volt. Valahogy mindent könnyedén vett. Linett kis kamaszként nem ellenkezett, később sem nyíltan, csak anyjával sugdolózva. Mire tizenöt lett, ez nem maradt így. Szobájába húzódott, a telefonján lógott.

Roland elől kitért, ha tehetette. Máskor meg zengett a ház tőle, vitatkozott, válogatás nélkül használta a legfrissebb szlenget, amit a kortársaitól tanult, becsapta az ajtót előtte. Néhány kísérlete, hogy visszaszerezze, sorban kudarcba fulladt, ahogy lassan a házassága is. Csak a rutin és a közös dolgok szövevénye tartotta egybe.

Roland állta a versenyt más szülőkkel. Nem volt olyan divat, kutyü vagy bármi, amiben Linettet megelőzték volna a társai. Mégis inkább csak haverjai voltak, barátai nemigen. Azt azonban apja észrevette, hogy ezzel imponál a lányának, aki egyetlen odavetett köszivel vette birtokba legújabb szerzeményeit. Beszélgetni meg sem próbáltak már egy ideje. Roland munkája minden idejét lekötötte. Se karácsony, se húsvét, lassan kimaradt a hétköznapiokból is. Magának sem vallotta be, de ettől megkönnyebbült. Van annak a lánynak anyja is, hát nevelje. A mai nap azonban különleges volt. A tizenhatodik születésnapot mítosz veszi körül világszerte, meglehet az egykori rock&roll király hatására vagy másért.

Linett néhány osztálytársát hívta meg.

Le sem mentek a tóhoz, a nyaraló kertjében buliztak. Roland egy pár percre odaszegődött, jó szórakozást kívánt, aztán a lehető leggyorsabban landolt a méretes amerikai konyhában. A felesége örült a társaságnak. Linett végre úgy tűnt, elemében van odakint a barátaival. Anikó pizzát rendelt a fiataloknak, megtapsolták érte, aztán egymásra licitáltak, ki mennyit bír megenni. A nappali más generációs zóna, felé sem néztek. Anikó rászánta magát, hogy gyorsan vacsorát csináljon kettőjüknek. Nem sok mindent ettek, még kevesebbet beszéltek. Éjfélre kiürült a ház, az apja Linett szobája felé indult, de üresen találta. Az új tablet az ágyon hevert, csak pár fénykép került bele az estéről. Roland megnézte őket, amíg a lányára várt. Csalódottan föladta egy negyedóra után, kérdőre vonta Anikót, aki vállat vont. Megengedte, hogy a barátnőjénél aludjon, nem messze vannak innen, rendesek, nem lesz baja. Roland szeme haragosan villant, Anikó éppen kikapcsolta a tévét, fejére húzta a takarót. Kezdetben így adta Roland értésére, ha nem kívánta a közeledését, aztán később már nem volt szükség erre, de a védekező, burkoltan elutasító mozdulathoz hozzászokott. További kérdéseknek nem volt értelme. Majd ő megkeresi a lányát, elvégre mit képzél, kit néz levegőnek. Kiment a teraszra, rágyújtott, rögtön el is nyomta, nem tudta türtőztetni magát.

A hétszer görbe mellett halk zizegésbe kezdett a nádas a hűvösödő éjszakai levegőtől. Kenesénél már közvetlenül a parton halad a bicikliút, Almádinál félig mocsaras, nyárfás ártér mentén. A túloldalán lábakra emelt épületek vannak. Magasra épített nyaralók, mert a tapasztalat azt mutatta, viharos időben vagy magas vízállásnál beakasztol a víz a kertekbe.

A nádas és bokros részen sűrű aljnövényzet is nőtt. A sárga nőszirmok már régen elvirágoztak. A virágkák és a nádtippán javában tartotta magát. Az árkokban lila gyom virágozott, a zsombék magasra felszívta szétterülő levelekkel borított dombocskáit.

Nappal alkalmas búvóhelynek mutatkozott, este ígéretes volt a bontakozó vadászösztön számára, éjszakára viszont félelmetes hangokkal és suttogással telített világgá vált a berek. A tó halk locsogása valamelyest enyhítette az ismeretlentől viszolygó félelmet.

Roland megindult a biciklisösvényen a nagy strand irányába. Innen belátott az ismerős család kertjébe. A házban már sötét volt, a lámpákat leoltották. Egy kicsit állt a kapu előtt, aztán úgy döntött, mégsem kelti föl őket. Erre volt valamikor a kedvenc stégje. Már elég rossz állapotban lehet, de megnézi, tíz éve is van, hogy utoljára ott horgászott. A járást ismeri, a víz nem magas, a sötétben is oda kell találjon. A mobil lámpája éles fényt vetett, magabiztosan haladt.

A pad megvolt, a cigi otthon maradt. Lepakcsolta a fényt. Milyen régen volt igazán egyedül! A gondolatai pörögtek, de a fáradtság vagy a környezet hatott rá. A teste el-lazult, a feszültség engedett. Így ült egy darabig, mikor halk nyöszörgés, gyámoltalan vakkantás ütötte meg a fülét. Figyelt, abbamaradt. Majdnem elbóbiskolt, újra hallotta. Viszonylag közéről. Rugalmasan felpattant, márkás sportcipője nesztelenül haladt a hang felé. A stégtől nem messze, az úttól beljebb szétnyitotta a nádat. Valami mozdult, mintha menekülni akarna vagy mégsem. Főlemelte, kivitte az útra, ott vette szemügyre a kiskutyát. Káromkodott.

Ez hiányzott! Csupa kosz, a szőrébe vizes bogáncs tapadt, és csúf is. Mióta lehet itt? Hogy került ide? Most már mindegy. Megindult vele hazafelé. Anikó őrjöngeni fog, ha ezt a valamit beviszi a nappalijába. Azt megnézné! Maga sem tudta miért, otthon bogozni kezdte a gyomtól. A fürdőszobából kihozta Anikó illatos samponját. A medence melletti zuhanyozóban megfürdette.

A nyüszögő kis csomag alig tiltakozott. A nappalit ketten vették birtokba. Roland bekapcsolta a tévét, aludni ma éjjel már minek. Az ajtót nyitva hagyta. Ha kisétál, így járt. Belga sört bontott, pedig utálta. Milyen vicces, idézte be cinikusan a lánya szóhasználatát, és egy tálkába töltött belőle a kiskutyának. Az felhúzta az orrát, tüsszögött és beleivott. Kiitta. Szomjas lehettél, kapott észbe Roland. Na, kapsz valami rendeset. Étél után kutatót a frizsiderben, megetette. Ő maga a fotelben aludt el.

A szőrmók odahúzódott melléje. Akkor jött rá, mikor reggel a lánya ébresztette.

– Api, ez igazán kedves tőled! Tényleg! Azt hittem, csak azt a vacak kütyüt hoztad. Honnan tudtad, hogy régóta szeretnék kiskutyát?

Sztyopa, a németjuhász rajzos keverék, azóta járja Linettel a hétszer görbét, lassan tíz éve, minden nyáron.

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA

Társra vágyik, ki
egyedül szalad s boldog,
mégis társtalan.

Fájdalommal jött
ebbe a létbe, mégis
újra jönni fog.

PÁLNÉ ONÓDI JUDIT

OLASZ KÁVÉ

Egy darabig egy fürdőszobabútorokkal foglalkozó vállalatnál dolgoztam.

Mint tudjuk, a bútoroknál is vezető helyen áll az olasz dizájn, nekünk is volt egy kiváló termékeket gyártó olasz partnercégünk. Ez a cég egy alkalommal meghívott pár embert tőlünk a milánói kereskedelmi kiállításra, elküldte a belépőjegyeket. Négyen utaztunk egy autóval, a cégvezető, egy üzletkötő és mi ketten Edittel az import logisztikáról. Már meglehetősen rutinos utazó voltam, azt is megszoktam, hogy egy kollégával kell egy szobában – és néha egy dupla ágyban – aludnom.

Első este megérkezés után még egy rövid városnézés is belefért az időnkbe.

Másnap reggel lementünk Edittel a szálloda éttermébe elfogyasztani reggelinket. Szűkre szabott büféreggeli volt, a szokásos vaj, szalámi és dzsem, mellé választhattunk finom, frissen sült péksüteményeket vagy ízletes joghurtokat is.

Reggeli után természetesen egy kávé is jöhet. Aki rendszeres kávézó, és az olasz kávékat is ismeri, tudja, hogy az igazi eszpresszó kávé nem azoknak való, akik szeretik sokáig kevergetni-kavargatni a cukrot a csésze alján, és hosszasan szűröcsölgetni, vagy sok tejjel teszik tönkre ezt a becses italt.

Az olasz kávé apró csészében hozzák, és jól bele kell nézni a csészébe, hogy lásd, van is benne valami.

Nagyjából egy ujjnyi a kávé, de az jó erős.

Én nagy kávé voltam, így egy duplát kértem magamnak két cukorral. Edit soha nem kávézott, inkább a teát részesítette előnyben. Aznap viszont talán túl jókedvűen ébredt, vagy csak elragadta az olasz hév, azt mondta, hogy ő is kér egy kávé. Csak nem megy úgy haza Olaszországból, hogy nem kóstolja meg, mikor mindenki iszik körülötte. Én tanácsoltam neki, hogy nem most kellene kipróbálnia a kávézást, de ő hajthatatlan volt, rendelt egyet.

Megcukrozta, kevergette, megitta. Egy korty volt az egész.

– Hát ez finom, de szinte semmi sem volt, iszom még egyet – mondta Edit lelkesen.

– Ne igyál többet, nem fog jól tenni! – próbáltam lebeszélni a második adagról. – Hidd el, hogy erős, a végén még megárt.

– Ugyan, hiszen csak pici az egész! – és rendelt még egy szimplát magának.

Utána összeszedtük a táskáinkat, és csinos kiskosztümben, túsarkakon elindultunk a vásárba.

Edit már rendezgette gondolatait, neki volt a feladata, hogy majd a főnöknek tolmácsoljon, mert az nem mindig értette a szakmai szöveget.

Ahogy a kiállítás bejáratánál álltunk sorba, hogy bejussunk, egyszer csak azt veszem észre, hogy Edit nem mellettem áll, hanem a járda szegélykövén ül, és kicsit fehér az arca.

– Rosszul érzed magad? – kérdeztem ijedten.

– Nem, csak egy kicsit megszedültem. Mindjárt jobb lesz,

megyek utánad.

Amint beértünk a vásár területére, javasolta, hogy menjünk el a mosdóba, mielőtt elindulunk a standok közé. Így is tettünk, a fiúk pedig kint vártak ránk. Én hamar végeztem, és az előtérben vártam Editre. Már hosszú percek óta vártam, de nem volt sehol. Kinéztem, hátha előbb kész lett, mint én, és már rég kint vár, de nem így volt. Már kínosan hosszú ideje ácsorogtam a mosdó előtérben, talán tizenöt perc is eltelt, mikor kitámolycgott Edit az egyik fülkéből.

– Te jó ég! Mi történt veled? – kérdeztem tőle döbben-ten, mikor végignéztem rajta.

A ruhája eleje végig csupa víz, a táskája koszos, a harisnyája pedig kiszakadt.

– Képzeld, ilyen még sosem fordult elő velem. Elájultam a fülkében, és rázuhantam a vécére. Azért lettem csupa víz. Most mit csináljak, hogy megyünk tárgyalni a partnerekhez? – szólt kétségbeesetten sírdogálva.

Pörögni kezdett az agyam, hogyan oldjuk meg a helyzetet. Valahogy meg kell szárítani a ruháját.

Eszembe jutott a válasz, méghozzá egy igen komikus filmből. Mr. Bean is egyszer a mosdóban szárítgatta magát. Tehát a megoldás a kézsárító! Gyorsan intézkedtem.

– Edit, vedd le a harisnyád, és dobd ki. A táskádat én le-törölgetem, te pedig menj oda a sarokba a kézsárítóhoz, és tartsd alá a ruhádat. Addig szárítgasd, míg eltűnnek a foltok.

Edit megfogadta a javaslatomat, odaállt a szárítóhoz. A helyzet meglehetősen tragikomikus volt, nekem sajnos nevetnem kellett. A mosdó folyamatos látogatói csodálkozva és értetlenkedve néztek bennünket. Nem tudták mire vélni a helyzetet, mit csinál vajon olyan furcsa tartás-ban az a lány ott.

Az akció végül sikeres volt, egész normálisnak néztünk ki, mikor kiléptünk nagy sokára a mosdó ajtaján. Edit egész délelőtt szédült, tolmácsolni nem tudott, csak arra koncentrált, hogy egyenesen lépkedjen, és ne essen össze. Délutánra egyáltalán nem emlékezett arra, hogy mely partnereknél jártunk, és ott mi történt.

Egyben azonban biztos volt, olasz kávé nem iszik soha többé.

Rapainé Hamberger Anikó: Magnólia

PERGEL ANTAL

IDEGEN HADAKBAN

Szép, augusztusi délután volt. A kút afféle találka-helyként működött, most éppen az iskolás gyerekek és a nyugdíjas korú nők gyűltek össze mellette. A gyerekek kőből és földből gátat építettek. Miután elkészült, a felnőttek rosszalló pillantásától kísérvé nyomták a kút kar-ját. A víz széles sugárban ömlött, rövidesen patakként hömpölygött, sárrá változtatva az utca porát. A felnőt-teknek igazuk volt.

Az ivóvíz nem játék, a gyerekeket azonban lekötötte a gátnál megtörő víz látványa.

Alig hallották a völgyből érkező jármű hangját. A hatalmas katonai teherautó vezetője egy pillanatra megállt a gát előtt, majd a nehéz kerekek széttúrták az építményt. A víz loccsanva keresett magának utat a monstnum alatt. A gyerekeket annyira váratlanul érte az autó érkezése, hogy még a „Ruszki, fáj a fogam, húzd ki!” mondókáról is el-feledkeztek.

A kúthoz érve az orosz teherautó megállt. A fülkéből magas katonatiszt szállt ki, s próbált szóba elegyedni a döbbsent matrónákkal. Hamarosan kiderült azonban, hogy az öregasszonyok nem tudnak oroszul, sőt félelmükben magyarul sem mernek megszólalni. A tiszt egyre keve-sebb meggyőződéssel próbált kapcsolatba lépni a jelen-lévőkkel. A család keresztanya – apámat és testvéreit is ő tartotta keresztvíz alá – rács ösöktől örökölt fekete sze-mét rám villantotta:

– Te tanulsz az iskolában oroszul?

– Igen – válaszoltam határozatlanul.

– Kérdezd meg tőle, mit akar.

Most hogy magyarázzam meg a keresztmamának, hogy az iskola 6. osztályának elvégzése még nem biztos, hogy együtt jár magabiztos orosz nyelvtudással. Választási lehetőségem azonban nem volt, az egész utca engem figyelt. Néhány szó után megértettem, hogy az idegen katonák a kompikötőt keresik.

Az utca éppen arra vezetett, a problémát az jelentette, hogy több kanyart is leírt, amíg eljutott a komphoz.

A tiszt töprengett rövid ideig, majd megkérdezte, hogy el-vezetném-e őket a Dunáig.

Ránéztem a friss festéktől csillogó, hatalmas autóra. Kinek van még lehetősége ilyenekkel menni?

A parancsnok fölsegített a vezetőfülkébe a gépkocsi-vezető mellé. A motor fölbdült, az egész szerkezet meg-rándult, s lassan gurult az utca vonalát követve.

– Na prava – mondtam az utca végéhez érve, mire a sofőr bólintott, és fordította a kormányt.

Egy „na lévo” után előttünk volt a Duna a kompikötővel.

– Szpasziba, do szvidanyija – köszönt el a tiszt, miután megállt az autó.

A hídról néztem, ahogy az autó fölhajt a kompra, majd ahogy a vízi alkalmatosság átszeli a Dunát. Lassan haza-indultam, nem sejtettem, hogy otthon áll a bál.

Az utcán még javában tárgyalták a történeteket. Különböző változatai alakultak az eseménynek.

A helyzetet bonyolította, hogy a jelenlévők nagy többsége nem tudta, milyen céllal érkezett az orosz teherautó. A később csatlakozók közül többen állították, hogy a fél falut megszállták az oroszok, s mint 1956-ban, a Szezi-csatornát keresik. Mások arról igyekeztek meggyőzni a jelenlévőket, hogy a teherautó egy nagyobb harckocsi egység élén állt, amely – miután hidat vernek a Dunán – átkel az Alföldre.

Ebben a zürzavaros helyzetben érkeztek haza munkából a szüleim. Kétségbeesetten próbáltak megtalálni a növekvő gyülekezetben, de sehol sem láttak.

– Keresztmama, hol van a gyerek? – kérdezte apám.

Az öregasszony igyekezett kerülni szüleim tekintetét. Fekete szemében könnyek csillogtak, s láthatóan nem találta a szavakat. Keresztfia azonban követelőzően nézett rá, így valamit mondania kellett. Zavarában azonban a lehető legrosszabb választ adta az 1956-ot sorkatonaként végigharcoló apámnak.

– Hol lenne, elvitték az oroszok.

A csöndet vágni lehetett volna. Ekkor értem az utca másik végéről a széttaposott gáthoz.

A gyülekezet csöndben figyelte, ahogy kezdtem egymásra rakni a köveket.

SZABÓ ILONA VALÉRIA

A RECEPT LELKE

Palacsintanap

Imádom a palacsintát. Csak az a baj vele, hogy nem ehetek annyiszor és főleg nem annyit, amennyit szeretnék. Szeretem például az almásat, a lekvárosat, a csokisdiósat, a túrosat... Bár az utóbbi túl laktató, és előfordul, hogy olyan száraz benne a túró, hogy majdnem az ember torkán akad, máskor meg annyira hígra sikerül, hogy már szinte kifolyik belőle. Ráadásul még az arányoknak is nagy szerepe van. A túl gazdag töltelék elnyomja a palacsintátészta finom ízét. Legjobb tehát, ha saját ízlésünk szerint magunk készítjük, és akkor nagyobb jártassággal és némi szerencsével, mert az mindig szükséges, ha sütés-főzésről van szó, mennyei élvezetben részesülünk!

Nemrégiben a neten keresgéltem, és véletlenül bukkantam rá a kelt palacsinta receptjére. Szinte már el is feledkeztem erről az édességről, pedig gyerekként hányszor ettem Mama „kött” palacsintájából, mert ő csak így nevezte a kelt tésztafélét. Apránként felidéződtek bennem a finomság apró részletei: a szokásosnál jóval vastagabb külseje, a pórusos, szivacszerű felülete, a szájban puhán szétolvadó, könnyű tésztája. Csak úgy, töltelék nélkül, porcukorral meghintve ettük.

Gyermekkorunkban az ételek ízei úgy vesznek körül bennünket, mint a szeretet, amivel ezeket anyáink készítik. Jelenlétük olyan természetes, hogy többnyire fel sem figyelünk rájuk. Hiányozni csak akkor kezdenek, amikor

felnötte válunk, és sóvárogva vágyunk vissza mindkettőre. Kedves ételeinkről beszélünk, miközben megjelenik előttünk anyánk keze, amint a meleg étellel tele tányért elénk teszi az asztalra.

Farsang ideje van. Az az időszak, amikor mi, magyar nők, a szalagos és egyéb fánkfajták biztos receptjeit szoktuk megosztani egymással.

A britek viszont már készítik a palacsintasütőket húshagyókeddre, a nagy palacsintanapra (Pancake Day). Hogy egyáltalán létezik ilyen, azt sok évvel ezelőtt tudtam meg, amikor egyik angol barátnőm levelében megkérdezte tőlem: „Te hány palacsintát szoktál sütni palacsintanapon?”

Értetlenül olvastam újra a kérdését. Ez persze még azelőtt volt, hogy hallottam volna a nemzetközi palacsintanapról, és azelőtt, mielőtt az internetet feltalálták volna, így nem lehetett egyszerűen csak beírni a keresőbe a kulcsszót, amire garmadával ránc zúdulna az információ. A válasz csak hetekkel később érkezett légipostával, és abból kiderült, hogy az angolok minden évben palacsintasütéssel ünneplik a húshagyókeddet. Hagyományosan ekkor használják fel a hozzávalókat – tojás, tej, zsír –, amelyeket a másnap, hamvazószerdán kezdődő, negyvennapos, húsvétot megelőző böjti időszakban már nem szabad enniük.

Hagyományosan nem szabadna, de manapság már a legtöbben esznek... Legfeljebb csak apró lemondások jelzik a húsvétra készülést. Bár a böjti szokásokat a britek sem tartják már be a régi szigorral, a mókás részét, az azt megelőző ünneplést azonban igen.

Mert azon kívül, hogy húshagyókedden az angol nők szorgalmasan sütik a palacsintát, a legtöbb helyen még egy játékos eseményre is sort kerítenek: palacsintaversenyt rendeznek az utcákon. Ennek a története állítólag 1445-re nyúlik vissza, amikor is a legenda szerint az angliai Olney városában megszólaltak a templom misére és gyónásra hívó harangjai. Egy helybéli nő még javában palacsintát sütött, de amikor meghallotta a harangszót, nem sokáig habozott. Úgy ahogy volt, kötényben és serpenyővel a kezében rohant a misére.

Ezzel vette kezdetét a palacsintaverseny, amely manapság is népszerű Angliában. A leghíresebbet természetesen Olney városában tartják. A versenyzők helybéli háziasszonyok, akik beöltözve, kötényben és kendővel a fejükön futnak a kijelölt távon, eközben fel kell dobálniuk, és megforgatniuk a palacsintát, anélkül, hogy az kiesne a serpenyőből.

Angliában országszerte más városokban is ápolják ezt a hagyományt. A szabadban spontán és szervezett versenyekre kerül sor. A különböző cégek alkalmazottai ebédszünetben kimennek az utcára, és a serpenyőt stafétaként egymásnak átadva, csapatversenyben mérik össze ügyességüket.

Természetesen a gyerekek sem hagyják ki ezt a lehetőséget. A londoni Westminster iskolában például az évente megrendezett palacsintanapon (Pancake Grease) egy öt méteres keresztbe helyezett rúd fölé dobják fel egymás után a kész palacsintákat. A tanulók a rúd alatt futva próbálják serpenyőjükbe terelni legalább a lepotyogó massa egy részét, és a győztes az, akinek a legnagyobb

darabot sikerül felfogni a lehulló édességből. Más országok, más szokások. Azt hiszem, én az idén Mama „kött” palacsintáját készítem el húshagyó kedden.

SZIGETVÁRI ZSÓFIA PETRA

TITKAIM

Brit tudósok megállapították, hogy az emberek nyolcvan százaléka nem ismeri a titok szót, a felmérés szerint a nők hatvan százaléka még csak nem is hallotta soha ezt a kifejezést, politikusoknál ez az érték pedig a száz százalékot is elérte, bár a Fidelitas elnökségi tagja a múltkori eset óta még mindig nem hajlandó nyilatkozni, így esetleges tévedések is felmerülhetnek.

A titkoknak egy jó tulajdonságuk van, bármennyi lehet belőlük, ha véletlenül elmondasz egyet, mindig lesz valami, ami betölti az űrt.

A titkok között néha gebasz van, összekeverednek, egyesek elvesznek a felejtés orkánjában, mások felhúzzák a titokzoknijukra a nyúlcipőt, és se szó, se beszéd, eltűnnek.

Nálam ez heti rendszerességgel fordul elő, ami azért, valljuk be, sok gonddal jár, mert mire rendbe szedem ismét őket, a titkos társaság megint randalírozni kezd, na, szép!

Ezért is jönne jól egy titoktartó, egy amolyan könyvespolcszerű, csak rátennem a rakoncátlan rebelliseket, et voilá, készen is volnánk, miért nem ilyen egyszerű?

Nem értem, az IKEA vagy a Praktiker miért nem csap le erre a ragyogó ötletre?

Mennyi pénzt lehetne ezzel kaszálni! Bár félek, nem-sokára bevezetik a titokadót, és akkor fűjhatjuk az egészet! Vagy jönnek azok a brutális bevándorlók, és meg erőszakolják a szegény, ártatlan titkaim, még csak az kéne! Ideje lenne nekem is felhúzni egy kerítést a – képzeletem határán (mert mindenki tudja: „a határvédelemhez jobban értünk, mint bárki Brüsszelben”).

És még így is muszáj egyet-egyet kitoloncolnom, és koplaltatnom, hátha éhen döglök. Azonban néha sikerül megszökniük. Ez főleg az én hibám, mert nő vagyok, és a nőknek be nem áll a szájuk, és ha nem figyelnek arra, mit mondanak, gyakran akarva-akaratlan elszólják magukat, és mire észbe kapnak, a titkuk már rég az Andrásyn lohól, boldogan, szabadon, és hirtelen azt se tudja, melyik sarkon forduljon be örömeiben.

/Egyszer-egyszer két titok találkozik, ezt nevezik szerelemnek, de ez tényleg nagyon-nagyon ritka!/ Természetesen rögtön rohanok a kapitányságra, de a titkosrendőrség hiába ad ki rájuk körözést, és hiába hallgatják le az összes telefont a környéken, egy-két hét keresés után megvonják a vállukat, hogy „evvan, kérem alássan, szolgálunk, és fánkot eszünk, de kizárólag csokisat, mert a pudingsból mindig kispórolják a tölteléket”. Micsoda bölcs mondás! A dalai láma szövegei ehhez képest puritán frázisok.

Nincs kétségem afelől, hogy a legjobb állások közé tartozik a fánkok minőségellenőrzése, de sajnos erre a feladatra csak a legelszántabbak és a legokosabbak alkalmasak, így attól tartok, sose fogok ott dolgozni, hiszen én nem értek az adócsaláshoz vagy stadiontervezéshez...

Ennyit a fényes karrierről.

Amikor erre gondolkodom, mindig elszomorodok, ilyenkor a titkok is egyperces néma gyásszal fejezik ki részvétüket titokgazdájuk nyomorúsága iránt, persze ezt a fajta kedvességüket mindenképp meg kell hálálnom, és kénytelen-kelletlen adok nekik egy kis vajas pirítóst meg teát. Bár a tizenennyolc napnál idősebbeknek nem szabadna ételt osztanom, én azért megsajnálom a vénségeket, és titokban a szájukba tömök néhány morzsát. Ilyenkor persze fennáll a veszély, hogy a Misztérium titkos-szolgálatára lebuktat, de vállalom a kockázatot. Legrosszabb esetben megvernek, majd felgyújtanak mindenki szeme láttára... Legalább halálom után híres leszek. A titkaim persze mind megpróbálnak majd elmenekülni, de hiába, mert a hármaskör még mindig nem jár, a pótlóbusz meg egy év, mire jön, és a négyes-hatost is most újítják fel... esélyük sincs a szökésre, legtöbbjüket visszaviszik a határra, összetépik rejtélyútlevelüket, és hiába könyörögnek, nem engedik őket többé haza. Kérem, nézzék el, ha szövegem kissé ostoba, néhol akadozik, esetleg helyenként értelmetlen, de értsék meg, slamet írni nem egyszerű, és nem lehet mindenki Rejtő Jenő.

Rapainé Hamberger Anikó: Legyen már nyár

SZEGHY KAROLINA

LUCSKOS CSUMPI ÉS A KÖD

Húvös őszi nap volt. Lucskos Csumpi, a gonosz erdei manó fázott, és elindult tűzifát gyűjteni. A tisztás felett nagy fehér felhőt látott, mely egyre csak nőtt. Közelebb ment, hogy megnézzze. Karjait előre nyújtva botorkált a félhomályban, amikor megbotlott. Csörömpölés és mérgeledés hallatszott:

– Nem tudsz figyelni? Tönkretetted!

– Bocsánat – szabadkozott a manó –, nem látok rendesen a felhőben.

– Ez nem felhő! – háborodott fel a hang.

Valaki lámpást gyújtott.

– Ez köd, én pedig Ködkészítő Ködmönös Bogár vagyok – nyújtott kezét barátságosan a bogár.

– Lucskos Csumpi vagyok. Mi az a köd? – értetlenkedett.

– A köd a levegőben lévő vízgőz. Fazékban főzöm a ködöt, de felrúgtad a fazekat, és kiborult a köd.

– Miért főzöl ködöt? – érdeklődött a manó.

– Ősz van, a levegő lehül, és a pára kicsapódik, ez a köd. Idén nem elég ködösek az őszi reggelek, ezért megbíztak bennünket, hogy főzzünk ködöt. Látod? – mutatott körbe a bogár. A köd úgy terült szét, mint egy fehér paplan.

– Hogyan találom haza? – bizonytalankodott Lucskos Csumpi.

– Ez tetszeni fog – mosolygott a bogár.

Két lábával hajtogatni kezdte a ködöt, ahogy a lufikat szokás, és ködlovat készített.

– Majd ő hazavisz – kacagott a ködkészítő.

– De hova teszem a tűzifám? – értetlenkedett a manó.

A bogár szekeret hajtogatott a ködlő mögé. Lucskos Csumpi megköszönte a segítséget, majd lóra pattant. Nagyon tetszett neki, hogy ködlőháton lovagolhatott.

– Nem is olyan rossz évszak az ősz – mondta.

Sártól és víztől csöpögve az egész idős asszonyka bemegy a patikába, kiváltani. Extra sokan tömörülnek odabent. Sorra kerül. Fizetéskor döbbsenten konstatálja, hogy ellopták a pénztárcáját.

Irány haza. Lift. Kivételesen működik, de ő alig várja már a hányingere kíséretében, hogy felmásszon vele a felvonó az ötödikre.

Még éppen kinyitja az ajtót, még alighogy átesik a küszöbön, még igazán gyorsan összeszedi magát, majd bebotlik, és térdre rogy a rötyiben, megérinti a lehajtott ülökét, felnyitni azonban már nincs ideje, így összehányja totál a WC-t és jobbik fekete kabátját.

Kimosakodik és főz. Figyelme koncentrált. A gulyás-levesbe jó sok babérlevelet tesz. Déli kávéját a hamu-tartóba tölti.

Az élet apró örömei: hajráfja felbukkanását üdvözölheti a cipős szekrényben.

Délután szerencsére aludni tér. Csak hatszor csengeti fel a telefon, ebből öt szokástól eltérően téves.

Estefelé vacsorát készít. Az unokájának sült krumplit, a kedvencét. Rutinnal. Az olajat és a büdös lábost ki akarja vinni az erkélyre, ám megcsúszik a lábtörlőn, borul a lábosa, és ő végigönti a forró olajat mindkét kezén. És újra térdén, vére ömlik a fejéből, mert homlokát beverte az erkély cirádás rácsába.

Miután kikeveredik balesetéből, szédülten kitérő a konyhába, és a naptárra mered.

– Szent Isten! – kiált fel rémülten „Pestis”. – Csütörtök és 12-e! Mi lesz velem holnap!?

Hát, kérem, ilyen egy pusztító járvány!

VARGA KATALIN

AZ ÉN ÖTVENHATOM

1956-ban a nagymamámnál rekedtem, mert kitört az „ellenforradalom”. Most már tudjuk, hogy forradalom volt. Kislány voltam, nem féltem, mert nem tudtam, hogy mi történik körülöttem.

Apám így mesélt róla, amikor már felnőtt voltam:

„Anyáddal és az öcséddel a vidéki lakásunkban voltunk, te pedig a nagyanyádnál Budapesten. Már hosszú napok óta nem tudtunk rólatok semmilyen hírt.

Úgy döntöttünk, hogy odautazok hozzátok. Kiderült, hogy a tömegközlekedés nem működik. Vasárnap reggel elővettem a sufnyiból a biciklit, és elindultam. Halásztelekről, keresztül a Csepel-szigeten, át a Petőfi hídon és tovább a XV. kerületbe, Pestújhelyre.

Amikor láttam, hogy semmi bajotok, akkor megnyugodtam. Odaadtam az almákat, amit a kertünkben vittem, megölelgettelek benneteket, és siettem vissza. Hosszú volt még az út előttem, és hideg is volt.

RENDIK ZSUZSA

PESTI MAMI

A lányom szerint röviden: „Pestis”

Reggel. Papa ágyba hozza a kávé. Mami félig felül, megtámaszkodik, átveszi poharát, azután ennek adott tartalmával ügyesen nyakon önti magát.

Zuhanyozni megy. Kinyitja. A zuhany becsatlakozásánál is ömleni kezd a víz. Azért túlesik rajta.

Odakint is túl esik. Az eső. Mami tízig vár, majd injekcióra megy. Az esőben.

Miacalcic, csontritkulásra.

Tudja, hogy hányingerrel küszködve fog hazaérni belőle. A rendelőlől kilépve megbotlik az épület előtti hanyag eleganciával odahelyezett kőkockában. Megmártózik az utca mocskában. Az igen értékes recepteket azért nem enged el, azokat magasra tartja, nehogy megsérüljenek az esés következtében.

Az egyik „ellenőrző ponton” igazoltattak. A dokumentum alapján látták, hogy katonatiszt vagyok. Megkérdezték, hogy hol voltam, és hová megyek. Miután mindenre válaszoltam, azt mondták, hogy MEHET. Bízom benne, hogy nem lőnek hátba! Életem leg-hosszabb útja volt. Nemcsak a távolság miatt, hanem mert többször is lepergett előttem az életem... és nem akartalak elveszíteni benneteket!"

KOVÁCS F. ISTVÁN

AGYALGÁSOK

1./ Amíg azzal foglalkozol, hogy visszaszerezd, amit elvettek tőled – csak még többet veszítesz.

2./ Az álom mindig csak annak érdekes, aki álmodja.

3./ Egy elcsépelte mondás szerint „a kor nem érdem, csak állapot.” Szerintem pedig bizony, hogy érdem! Ha az ember békében tud élni magával, a lélek nem engedi megbetegíteni a testet. Másrészt, ha törődik az egészségével, rendesen eljár „időszakos szervizekre”, megelőzheti a bajt. Kivételek persze vannak – mint mindenben.

4./ Ahány „spanyolviasz”, annyiféle! Hiába mondogatják lekezelően (ám titokban irigykedve): „na, ez is azt hiszi, feltalálta a spanyolviaszt.” Igenis, találj fel! Újra meg újra! Az csak a te spanyolviaszod lesz, és olyat nem tud senki más!

5./ Ha úgy érzed, nem kellesz senkinek, még mindig ott vagy TE saját magad. Képzeld csak, ha nem léteznél, ki sajnálná helyetted önmagát?

6./ A tartós boldogság alapja és két nélkülözhetetlen tartópillére a lélek békéje és a test egészsége. Mondom: a TARTÓSÉ!

7./ Ha elkap a zápor, ne az időjárást szidalmazd! És persze magadat se, mert nem hoztál ernyőt... Örülj inkább az esőnek, és hagyd esni!

8./ Ugye tudtad, hogy a SZÍV a legkitartóbb és leg-SZÍVósabb szerv a testedben? Ha valamit nagyon el akarsz érni, őt hívd segítségül!

9./ A sas nem vadászik legyekre – ha van párja, beéri azzal. Ha nincs? Na, akkor arra vadászik!

10./ Ha egy párkapcsolati válság miatt az utcára viszed a könnyeidet, éppen az nem látja, akinek kellene.

11./ Bizonyos helyzetekben a legrosszabb döntés a halogatás. Gondolj Nagy Sándorra és arra a bizonyos gordiuszi csomóra!

12./ Néha valóban gyenge vagy, de legtöbbször csak azt hiszed!

13./ A parázsszőnyeg egészen addig nem varázsszőnyeg, amíg mezítláb át nem sétálsz rajta.

14./ A fontosabb döntések meghozásához mindig bátorság kell.

A bátorság pedig nem érdem, hanem képesség. A félelem legyőzésének képessége.

15./ Az aggodalom a félelem egy formája (szorongás, aggodás, ijedtség, riadtság, rémület, rettegés, pánik), mely azonban talán a legnehezebben legyőzhető – főképpen, ha szeretet ébreszti...

16./ Kedvenc gondolatom: ha tehetetlennek érzed magad, ne tégy semmit! Hozzáteszem: azért gondold át még egyszer.

17./ A templom nem piac! Hiába jársz kegyelemért imádkozni, ha te magad önkényesen ítélkezel, és képtelen vagy megbocsátani.

18./A te utad csak a tiéd! Lehetnek, akik csatlakoznak hozzád, de a saját terheidet senki sem képes hordozni helyetted. Ám, ha akad, aki a kezét nyújtja, ne utasítsd el, mert lehet, ha őt megsegíted, a te csomagod is könnyebbé válik.

19./ Az önző ember mindig magányos marad. Mindig! Akkor is, ha néha akad egy-egy társa...

20./ Ha konkrét cél nélkül hajszolod a pénzt, sosem lesz belőle annyi, amire azt mondd, ELÉG!

21./ Az a munka fizet jól (ha nem is mindig pénzzel!), amit örömmel végzel.

23./ Saját magad számára TE vagy a legfontosabb ember!

24./ Alkotni öröm, de talán a legszebb alkotás az a „fészek”, amit te magad raktál.

25./ A döntéseidet mindig vállalnod kell! Rajtuk és a következményeiken utólag kozmetikázni hiábavaló és ál-ságos törekvés.

26./ Sajnos néha kénytelen vagy megtapasztalni, hogy a valóban igaz ember – ha akaratlanul is – becsapja önmagát és persze téged is.

27./ Ha valamely értékre azt mondjuk, „kevés” – ne feledjük, azért az még mindig „valamennyi”!

28./ A téged ért veszteség súlyát nem csupán a fájdalom ereje határozza meg, hanem az általa generált emlékek mélysége, majd pedig azok elhomályosulásának gyorsasága, ideje és mértéke.

29./ Az önsajnálát veszélyes és káros lelki állapot! Még a végén képes leszel elhinni, hogy méltatlan vagy azokhoz az értékekhez, melyeket pedig hordozol, és kétségbe vonod saját erődöt.

30./ Minden ember hibázik! Ám ha felismerted a botlásodat, ne azonosulj vele – lépj tovább!

31./ Ha erősnek érzed is magad, bizonyára vannak gyengeségeid. Azonban ha felismerted őket, jól vigyázz! Nem biztos, hogy mindet – vagy akár egyet is – (azonnal, esetleg valaha is) ki kell irtanod magadból!

32./ Köztudott, hogy a gyengeség és a gyengédség egészen más forrásból fakadnak. Megeshet, hogy az igazán mély gyengédség csak az igazán erős embertől várható!

33./ Mielőtt a magatartása / cselekedetei miatt ítélkezel valaki fölött, képzelj magad a hely(zet)ébe!

34./ Úgy vélem, a HIT és a TUDÁS a SIKER két fő pillére. Ha csak egyik is hiányzik, a siker elmarad. Hogy mi a siker? Hát az már egy másik történet. (Bár azt hiszem, egyik legjobb formája, örömet szerezni másoknak...)

35./ A társtalanságot hajlamosak vagyunk összetéveszteni a magányossággal, miközben elfelejtjük, a belső magányt semmiféle partnerkapcsolat nem oldhatja fel. Hacsak nem HISZÜNK abban, hogy TUDJUK, mit tehetünk az érzelmi vákuum ellen, amely a magány érzetét okozza lelkünkben.

36./ Életed legnagyobb sikereit a saját döntéseidnek köszönheted. És a legkeservesebb kudarcokat is. Ám annak eldöntését, hogy melyekből tanulsz többet, rád bízom.

37./ Ma történetesen egy sünnel beszélgettem. Azt mondja, nem azért vannak tüskéi, mert nem szereti a simogatást – egyszerűen csak így alakult...

38./ Gondolataink – ha néha nehezen is – akaratlagosan irányíthatóak, érzelmeink viszont nem. Példának okáért: soha nem mi találunk rá a szerelemre – ő talál meg minket (minden gyönyörűségével és gyötrelmével).

39./ Az ösztönök keletkezése nem uralható, ám néha az életünket mentik meg! Emellett sok gyönyörűség forrását, hasznos vagy haszontalan – netán káros – érzélem gyökerét képezhetik.

40./ Léteznek emberek, akik mindenbe beleszólnak. Akkor is, ha nincs mibe...

41./ A türelem – szerintem – az erősek erénye. Ámbár sokszor azt gondoljuk, a gyengeség és/vagy a megalkuvás – esetleg a közömbösség – kizárólagos jele.

42. Ne feledjük azt sem, hogy a türelemnek olykor (esetleg hirtelen) vége szokott lenni, és akkor eljön a nagy meglepetések ideje!

43./ Mint ahogy a sírás nem ellensége a nevetésnek, a boldogtalanság nem azonos a boldogság hiányával.

44./ Ha valaki – vagy valami – akire/amire vágysz, nem lehet a tiéd, ne búsulj! Az(oka)t biztosan nem veszítheted már el!

45./ Az általánosságok nem azonosak a törvényszerűségekkel, mert kivételek mindig akadnak. Ezért hát alaposan gondold át a fontos döntéseidet, mert minden ilyen kivétel mögött egy-egy csapda, vagy éppen elszalasztott lehetőség lapul...

46./ A népi bölcsélet állítja: „A harag rossz tanácsadó!” De vajon mindig???

47./ Azt hiszed, a jámbor embert mindenki szereti? Tényleg???

48./ Gondolkodj rajta, van-e olyan ember az életedben, akire vakon rábíznád magad! Aztán próbáld elképzelni, hogy ő is vak...

Rapainé Hamberger Anikó: Esőben

BEMUTATKOZIK

VARGA KATALIN

Százhalombattán élek. Öt unokám van. A nyugdíjazás előtt okleveles gondozónőként több bölcsődében dolgoztam. Nem sokkal a városba költözésünk után a MOL műszaki osztályán AutoCAD felhasználásával tettem magamat hasznossá. A program használatát a Műszaki Egyetemen sajátítottam el.

Okleveles grafológusként 1995-ben végeztem. Nagyon szeretem ezt a hivatásomat. Minden íráselemzés után egy „újabb embert ismerek meg”.

Dolgoztam még a helyi Városházán műszaki előadóként. Később Érden a Napra Forgó Kft. munkatársaként gyerekefelügyelő voltam.

Az írással már gimnazista koromban is foglalkoztam. Az egyik fiúosztálytársam udvarolt nekem, én pedig versekkel viszonyoztam a kedvességét. Aztán szerelemből elvett feleségül.

Elbeszéléseket, novellákat az unokáim biztatására kezdtem el írni.

Hobbijaim: rajzolás, festés, varrás, kötés, hímzés, horgolás, fonalgrafika, fotózás, bonsai-ültetés és gondozás, irodalmi tevékenységek. Novella, elbeszélés, egypercesek, versek.

Nyugdíjasként szeretek sétálni, kocogni, kirándulni, olvasni és a TV-ben nézegetni a természettel kapcsolatos műsorokat.

Az Érdi IRKA-ba úgy kerültem be, hogy az Ercsi Híradó című újság júniusi számában novellapályázatot hirdettek a Gozsdu Elek-emlékév tiszteletére. Amikor értékelték az írásomat, arra biztattak, hogy vegyem fel a kapcsolatot az érdi irodalmi társasággal. Kiderült, hogy a KÉK művészeti alkotócsoporthal együtt tevékenykednek. Nagyon örülök, mert én írok, festek, rajzolok is. Ebben a két társaságban tanulni és fejlődni is szeretnék!

RAPAINÉ HAMBERGER ANIKÓ

1966. április 12-én születtem, Sinatelepen éltem 34 éves koromig. 2000-től Ercsiben lakom. Voltam banki ügyintéző, jelenleg pénzügyi előadó vagyok.

Az iskolai órákon kívül nem foglalkoztam a rajzolással. A szülői házban sok képzőművészettel kapcsolatos könyv volt, amit én gyermekkoromban mindig csodálattal nézegettem.

A képzőművészet szeretete innen ered, és a mai napig bennem él.

2016 októberében kezdtem el festegetni, rajzolgatni, pasztelezni.

Nagyon jó érzés belefeledkezni a színekbe, élvezni az alkotás örömét.

Sajnos, eddig nem volt alkalmam tanulni festőművésztől, de az internetről, könyvekből képezem magam. Nem tartom magam tehetségnek, de szorgalmas vagyok. Sok téma érdekel, bármit lefestek, ami számomra szép, több kevesebb sikerrel, legyen az táj, portré vagy akár egy tyúk.

2019 augusztusában az Ercsi Eötvös József Művelődési Ház megtisztelő felkérésére megrendezhettem az első kiállításomat.

Több művem van magántulajdonban, nagy boldogság számomra, ha valaki örömet leli abban, amit alkottam.

Sokat kell még tanulnom, fejlődnöm. A festés feltölt, ellazít, feledteti a gondokat.

Egy mondás szerint a tükörben az arcodat, a festményeidben a lelkedet láthatod.

Ezt én is így gondolom.

Világítótorny II.

Kiállítás-megnyitó
Kávránné Szedmák Ilona és Vincze D. Jutka
közös tárlatán
 (Elhangzott október 19-én a PKH-ban)

Kedves vendégeink!

A szellemi frissesség megtartásának egyik módja a rajzolás, mintázás, tárgyformázás. Próbára teszi a látási és tapintás felfogásunkat, javítja képzeletünket, edzi képzeletünket. Önbírálatra sarkall, növeli ítélőképességeinket. Lehetővé teszi a szóban el nem mondható gondolatainknak, érzéseinknek közlését.

Már az őskorban is megvolt az emberben a szép és a közlés utáni vágy. Rajzzal szépítette barlangját. Vadászokat, vadászatot, állatokat ábrázolt. Főzőedényeket, vázákat, szobrokat készítettek égetett agyagból, nyakláncokat, karpereceket pedig csontokból.

A szépség utáni vágy velünk született. Rajzolunk, festünk vagy mintázunk, a kép nyelvén beszélünk. Rengeteg közlendőt tud tömören, gyorsan, felfoghatóan, érthetően közvetíteni. Pl. a magyarázó rajzok, ipari szerkezeti és műveleti rajzok, közlekedési jelek stb. Maradandóvá teszi a visszahozhatatlan múltat.

A szépség felismerésének képessége mindnyájunknak osztályrészül jutott – különböző mértékben. Descartes azt mondta: „...gondolataink különböző utakon járnak, és a dolgokon nem ugyanazt értjük.”

A közönség tudatos vagy ösztönös érzelmi kapcsolatba kerül a művekkel, és szívesen jár kiállításokra. A realista stílusú képekkel nincs különösebb problémája a nézőknek. Megnézi, megcsodálja, megérti. A művész olyannak mutatja a külső világot, amilyennek ismerjük.

Edgar Degas szerint: „a művész nem azt festi, amit lát, hanem azt, amit másoknak meg kell mutatnia.” A modern művészet az érdek, hogy fény derült a művészet többféle értelmezhetőségére. Nagyjából az impresszionizmus óta valamennyi új festészeti stílus nagy ellenállásba ütközött, végül mindegyik győzedelmet aratott, kivívta rangját a művészettörténetben.

Vajon szükséges-e, hogy megértsük a festményeket? Mintha nem volna elég nézni vagy éppen érezni. Viszont más dolog nézni, és megint más érzékelni és tudatosan szeretni és megérteni. A műalkotás nem tárgy, hanem szöveg módjára fogható fel, ezért nem kétséges, hogy senki nem alkothat róla addig ítéletet, amíg fel nem fogta értelmét, és le nem mérte értékét.

A képek, éppúgy mint az irodalmi alkotások, megkövetelik, hogy olvasni tudjuk őket. Tanuljuk meg a látás nyelvét, hogy ne csak nézzünk, hanem lássunk is. Szimonidesz úgy vélte: „a költészet beszélő festészet, a festészet néma költészet”.

Nem arról van szó, hogy a műalkotások a valóság hű képmásai legyenek, hanem emlékeztessenek rá. A művészet sohasem keverhető össze a természetűséggel.

Nemrég egy megbeszélésen valaki megkérdőjelezte a művész elnevezést ránk, amatőrökre vonatkoztatva. Neki üzenem Szent Ágoston egy mondását:

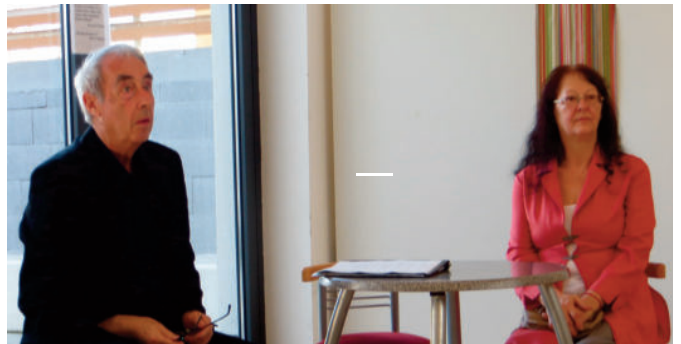
Aki kézzel dolgozik, az a kézműves.

Aki kezét és az agyát is használja, az a mester.

Aki kezét, agyát és szívét is használja, az a művész.

Tekintsünk körbe a kiállított képeken, s tegyük fel magunkban a kérdést: művészet az, amit látunk?

A válaszom egyértelműen: igen!

Akkor nézzük a ma bemutatkozókat.

Két különböző festőművész képeit láthatjuk, csodálhatjuk. Gondolatokat ébreszthetnek bennünk. Más-más stílusban fejezik ki magukat, vetítik elénk a valóságot, gondolataikat, érzelmeiket.

Vincze D. Jutka

Eddig csak a realista stílusban festett képeit láttam, de most nyilvánvaló: otthon van a modern stílusban is. Képein az impresszionista hatás is látható. Műveit könnyedség, játékos ecsetkezelés jellemzi: napfénnel átítatott színek és formák, színpompa és derűs festőiség. Gazdag a témaválasztása. Sok képen látható madár – a hozzájuk tartozó szimbolika is sokféle. Realista képein a valósághűség, az eleven, lélegző természet látható és az életből vett valóságos helyszínek.

Bernáth Aurélnál olvastam: Nem a kép tárgya a fontos, hanem az a szellemi valóság, mely általa testet öltött. Képcímek: *Balaton* (az elengedhetetlen vitorlással és a szálló kócsaggal), *Öreglak* (Balaton-parti falu templommal), *Battai Ófalu* (a zöld dombok között kivillan a Szent László-templom), *Diákok modellt ülnek*, *Csiga a fűben*, *Hajnal* (mindent vörös fény borít), *Őszi fák*, *Tatai Fényes Tanösvény* (szitakötők, halak, tavi rózsák, a víz felett egy fényhíd), *Dédi falvédője* (nosztalgia-felirat új stílusban: Eddig gerle voltam, büszke kócsag leszek), *Női mellkép* (fantáziakép fecskékkel, plakátszerű felírásokkal. Csak a fecskék a régiiek, őket is a kihalás veszélyezteti, de ki figyel rájuk).

Madarak, Páva, Násztánc, Tavasz (ébredező színek), *Horgász a Dunán* (fűzfákkal övezett vízpart, magában gubbasztó horgász a csónakban), *Tűlső part* (komornak tűnnek a fák közt megbúvó házak).

Kávránné Szedmák Ilona

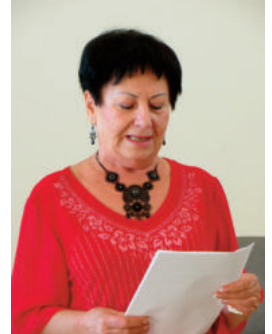
Képei ragyogóak. Villódzó fények. Rá is impresszionista hatás jellemző. A művészen összeválogatott színekből kibontakozó összhatás, franciásan a valór többször észrevehető. Nonfiguratív képei a lelki érzelmek kivetítése a vászonra. Az élet valóságától való menekülése a víziók világába. Elvont képzetek, remény, vágy, félelem kivetítése. Szereti a természetet, főleg a Pilist. Kedveli a magányt. Nem állnak messze tőle a misztikus témák. Kerámiákat is készít 2003 óta. Gyakran választ szakrális témát: nem a megfeszített Jézust alkotta meg, hanem a feltámadott Jézust, aki áldásosztó, kereszten lebegő alak. A másik szekrényben látható vázák, talakon a Székér Gizi-hatás érezhető.

Rembrandt így ír: „A művészet idézi fel a misztériumot, mely nélkül nem lenne világ.”

Képcímek: *Pilisszántói Boldogasszony* (akril. Sokat jár a Pilisben, több zárandokúton is részt vett), *Ősz a Pilisben* (akril. A színek és formák kölcsönhatása figyelhető meg), *Magány* (színekkel érzékelteti az elhagyatottságot, az egyedüllétet), *Czabai-kert* (őt is megihlette a hely varázsa), *Felhőtánc* égen és földön (fátyolkönnyű párák lebegnek, a lélektani hatást erősítik a finoman árnyalt színelületek), *Angyal suhan át felettünk* (misztikus, a Fecskepalota pályázatára készült), *Süveghegyek ölelésében* (napsütötte táj mögött a ködbe burkolódzó

hegycsúcsok rejtélyes hangulata), *Várakozás* (mindig mindenki vár valamire vagy valakire, egy szebb életre, egy boldog jövőre, ahol csak a szeretet van), *Fényhíd* (álomszerű, a jövő reménye, aki átmegy a fény túloldalára, ott béke és szeretet van. A rosszat elválasztja a jótól. Újszerű, modern képalkotás), *A hajnal színei*, *Esti színek* (még nem jött el az éj sötétje, de már nincs napsütés), *Fényhíd a tölgyesben*, *A nagy jégverés után* (a pilisi természeti katasztrófát örököltette meg), *Őszi harmónia a Pilisben* (szabad, könnyed ecsetkezelés, élő, lélegző természet, a napfényben folyamatosan változó színek), *Aranylő ősz* (a fák őszi ruhájukban pompáznak), *Töredékek* (az élet

élet buktatóit három színnel jeleníti meg, a piros: az energiával töltött időszak, a sárga: az aranykor, a kék: a letűnő energia), *Életút* (az élet fentről indul, és különböző utakon lassan lefelé közelít a véghez).

Vincent Van Gogh gondolatával köszönöm, hogy meghallgattatok: „Festményeimet megálmodom, majd az álmaimat megfestem.”

Az ÖRÖKLÉT? c. pályázatunk értékelése

Fődíj: Kovács F. István

Vers:

Arany fokozat: Barna Júlia (Hajdúdorog), Dylan D. Tides (Sopron), Habos László
Ezüst fokozat: Kósa Márta, Tarnócziné Barabás Irén, Petrik István (Besenyeótelek)
Bronz fokozat: Kreischer Nelly, Kerepesi Igor (Szlovákia)

Próza:

Arany fokozat: Magyarádi Ágnes, Nagy-Rakita Melinda
Ezüst fokozat: Öri Eszter (Bp.)
Bronz fokozat: Pálné Onódi Judit
Elismerő oklevél:
Varga Katalin, Lukács Mária (Verőce), Péter Éva Erika (Erdély), Szigetvári Zsófia Petra (Bp.), Schmidt Gyöngyi

Diák:

Fődíj (diák): Pálfi Nándor (Gödöllő)
Arany fokozat: Szatmári Kristóf

Köszönet az ajándékot felajánló KÉK-tagoknak:

Adelmann Anna, Hangyássy Zsuzsa, Kávránné Szedmák Ilona, Kovács Mátyás, Nimsz Terézia, Pazár Anna, Révész Gábor, Révészné Bogdán Jolán, Székér Gizi, Tarnócziné Barabás Irén, Varga Katalin, Wenszky Ágnes.

TÍZÉVES az OMNYE!

Az ember időnként megáll, visszatekint és értékeli: mit ért el, honnan indult, hová tart.

Lapozgatom az évfordulóra kiadott színes, ünnepi újságot: a profi szerkesztés azonnal szembeötlő, a tevékenységi formák (*kulturális programok: múzeum, irodalom, nyelvészet, képzőművészet, régészet, színház, zene / kirándulások: itthon és külföldön / vetélkedők / úti beszámolók / rendezvények: farsang, mikulás, sport, juniálisok, szakkörök, kiállítások / szakmai napok*) tematikus elrendezése, a gazdag képanyag segíti az átláthatóságot, mutatja a tagok sokoldalúságát.

Nincs olyan területe az életnek, amely idegen lenne tőlük: mozgékonyak, duzzadnak az életerőtől – jó velük lenni. Ez az OMNYE-érzés: az együtt töltött munkasévek után tartalmas, közös programot dolgoznak ki együtt, mert szerintük a nyugdíj nem öregséget jelent, hanem jövőt. Minek panaszkodni? – vallja egyikük –, úgyis hasonló testi-lelki-családi problémája van a másiknak is, inkább nevetünk, ha összejön a társaság. A magunk és egymás örömére.

Milyen testhezálló filozófia! Tanítani kéne.

Mit csodálkozunk?

Ez az a magasán képzett szakemberek nemzedéke, amelyik aktív korában Európa-szintre és -hírré fejlesztette a MOL-t. A hozzáértés, az igényesség, a szakma és egymás tisztelete, szeretete, a közös élmények, a hagyományok megőrzése és továbbvitele – ez adja a valódi értékeket.

Nyugdíjas korukra semmi nem változott, ugyanolyan kreatívak, ötletgazdagok, dinamikusak, jókedvűek és ezerféle érdeklődésűek.

Úgy érzi magát itt a vendég, mintha sok éve ismernék: nyíltszívűek, barátságosak vele. Olyan önfeledten tudnak hahotázni a poénokon, hogy magukkal sodorják az embert.

Elsősorban a tagságé, de a kiváló vezetőségnek is érdeme, hogy ilyen remek csapatot alakítottak ki. Gratulálunk Sziva Miklósnak, Pogány Gyulának és Nádasy Istvánnak. Van még ilyen összetartó baráti közösség a közelben? Bizony, van.

A Poly-Art is pontosan ilyen, csak éppen szűkebb az érdeklődési köre: mindössze a művészetek különféle területeire terjed ki.

Ha nem ide tartoznék, gondolkodás nélkül kérném a felvételemet az Olajipari Műszaki Nyugdíjasok Egyesületébe.

Még sok-sok ilyen tíz évet kívánunk.

Daróci Lajosné
klubvezető

SZABÓ AIDA: KÖNYVAJÁNLÓ

Habos László nyolcadik kötetében egy élet derekán járó férfinak a forráshoz visszatérő mély hitét, égő fájdalmas rezgéseit, kérdéseit, útjának lángoló titkait ismerhetjük meg. A Sójajok című verseskötet az alább olvasható Baán Tibor író, költő, kritikus ajánlásával vehetjük a kezünkbe.

„Honnan jön a költő?

A kérdést sokan fölteszik.

Valahonnan. Mindenki máshonnan. A másik kérdés, hogy mit ír? Erre, alanyi költő esetében, jóval könnyebb a válasz. Önmagát írja. Azt a belső világot, amely sorszerűen az övé.

Habos László nyolcadik kötete a Sójajok azért meglepetés, mert jóval modernebb hangszerelésű verseket tartalmaz, mint azt a kötet címe sugallja. Az, aki a két világháború közötti vallásos líra közhelyeire számít, meglepetve tapasztalja, hogy ez a sóhaj nem az a sóhaj. Ezek a versek egész életműködésüket tekintve jóval merészebbek, jóval eredetibbek. És ez bizonyítható. Többek közt a versépítés módszerére utalok, amely jó érzékkel ellenáll az érzelmesen felhígított ájtatosságnak. Ez a hit, mely különböző áttételeken keresztül a Bibliából meríti ihletét, jóval szigorúbb ennél. Maga a lírai hang ösztönösen érzi Trakl lírai újításait. Csak néhány példára szorítkozom. A természeti képek a belső én élményeit kifejező rejtjelekké válnak. Jó példa erre A bárányok hallgatnak című vers: „Süvítő szélben tétova bánat / haldokló pipacssziromra hinti fájdalmát. / A keresztre szegezett / elnehezült tekintete / vérvörös horizontra feszül. / A könnyező alkony / bimbózó hitet rejt, / de közeleg az éj, / s éhes farkaskölykök vonítása tör / áhítatba révedt csendet, / s a felébresztett csillagok / sápadt fénye ránehezül / a Golgotára terelt bárányok / hallgatására.” Valójában expresszionista, önkényes képek ezek, még nem látomások, de majdnem azok, ahol az egymásutáni apró képek, ép mozzanatok állnak össze egy nagyobb képpé. Olyan érzelmegazdag panorámává, ahol a valóság mint költői építőanyag szerepel. A vers összerakó technikája következetesen visszatér a kötet más verseiben is. Mindez azt is jelenti, hogy a szerző nem kísérleti költészetet művel, önmagát írja. Ez pedig minden értő olvasó szemében fontos fegyvertény. A hitelesség bizonyítéka, amin alapvetően az sem változtat, hogy a kötött formában írt versekben az elemzett módszer csak nyomokban érvényesül.

Mindebből persze következik, hogy a költő nem kerülheti ki a magasabb és légritkább terekre vezető utakat, hogy egyre tudatosabban haladjon a tehetségének és küldetésének megfelelő irányba.

Baán Tibor
költő, író, kritikus”

Örömmel ajánlom minden kedves olvasó figyelmébe.

(Az első oldal folytatása)

„Ülök a műteremben a nagyobb állvány előtt. Az enyhén meghajlott lemez íve úgy feszül a látóterem köré, mint egy parabolatükör. A sötét alapból úgy sejlének elő a női arcok, akár álmaimban. A képen most minden akaratlanul és nélkülöm épül, olyan érzésem van, mintha egy végtelenül régen meglévő, ezerszer látott művet másolnék. A hüvelykujjammal lágyan eltörlöm a festéket az asszony arcán, a kemény vonások puhán belesimulnak a mélybarna alapba. Amit most festek, az jó, mert megmutat valamit, amit szavakkal elmondani nem lehetne, ilyenkor úgy érzem, fogják a kezem. Postás vagyok csak, aki üzenetet hoz. Az álmaim, a bennem lepergő filmek, a felszínre törő sejtések, a történetecskékké kódolt érzések, mind, mind csak üzenetek...”

A végére a szavak könnyörtelenül múlt időbe fordulnak. Csak emlékeinkben vagy már jelen. De sóváran várjuk üzeneteidet.

Szerző: M. Nagy Péter
Érdi Újság

Wegenast Róbert:

Via Dolorosa, VII.

Nem fáj,
Hogy elporlad
Fáradt kezem,
Hogy éhes hasam
Porhanyós földde
Emészti
A férges mélység.
Nem félem
A testem pusztulását,
A rám omló
Fekete földet.

Vedd mindezt
Vissza tőlem,
Atyám!

De hagyd meg
A felkelő napot,
A tavaszi rétet,
A virágzó fát,
A vágott cédrus szagát,
A haragos tengert,

Hagyd meg nekem
A szépet,
A jót,
A tisztát,

Hagyd meg a lelkem
Élő,
Vágyódó öntudatát.

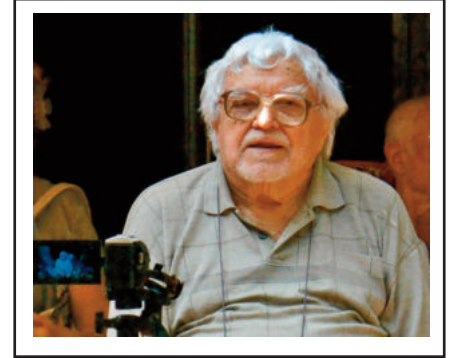
Via Dolorosa, XVI.

Alattam a föld,
A sziklás part,
A végtelen tenger,
A házak kőzugaiban nyüzsgő
Millió,
Céltalan ember.
Alattam az ország
Csodára várva.

Ez mind enyém lehetne.
Enyém az ország,
A lopott hír,
A gondokkal küzdő
Harácsolás.
Enyém a jog,
A fegyver,
A hűség,
A végtelen tenger.

De én lehajlok lábatokhoz,
Lemosom róla tiszta vízzel,
Lágy patyolattal,
Alázatosan
A szégyen szennyét.
Lelkem megalázom,
Arcom lehajtom,
Köztetek maradok
Ügyetlen, szegényen.

BÚCSÚZUNK WEGENAST RÓBERTTŐL

KÖNYVAJÁNLÓ

POLY-ART ANTOLÓGIA 2019

És hogy milyen ez az új kiadvány?

Olyan, mint egy képzőművészeti csoportos kiállítás a maga változatos témáival, technikáival és színvonalával. Itt nők és férfiak, idősek és fiatalok, vers- és prózaírók, tapasztaltak és írói pályájuk elején járók művei találhatók: gondolatébresztők, érdekesek, vidámak és szomorúak – egyrészt kiváló művészi megformálással, másutt hiányos mesterségbeli tudással.

A „Varietas delectat” (a változatosság gyönyörködtet) ókori bölcsességnek könyvünk teljes mértékben megfelel.

Somfai István

DYLAN D. TIDES: ABLAKOMON ÁT

„A kincsesláda kulcsát most gondolatban mindenkinek átadom, de óva intem az Olvasót attól, hogy a tartalmát egyszerre tegye magáévá! Olvassa, értse, szedje ízekre ezeket a kincseket!

Merüljön el ebben a kötetben sokszor, képzelje el, hogy egy felhőn utazik egy burokban, amit lágyan ringat a könnyű szellő!”

Gergely Annamária

Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat • Megjelenik negyedévente a Poly-Art Alapítvány támogatásával • Felelős szerkesztő: Daróci Lajosné, tördelőszerkesztő: Habos László • A szerkesztőség levélcíme: Szepes Gyula Művelődési Központ 2030 Érd, Alsó u. 9. • E-mail: dalane@freemail.hu, haboslaci@freemail.hu • IRKA-logó: Mezőfi Virág • Nyomdai munkák: Progresso Print Kft. • Kiadja a Szepes Gyula Művelődési Központ • ISSN:2062-8048

TARTALOM

Elhunyt Wegenast Róbert (M. Nagy Péter)	1
Versek:	
Baka Györgyi, Barna Júlia, †Bíró András,	
†Bóhm András	2
Dylan D. Tides, Fazekas Major Gizella,	
Gani Zsuzsanna	3
Habos László, Kerepesi Igor	4
Kósa Márta, Kreischer Nelly	5
Ludwig Géza, Lukács Mária, Máté Miklós,	
Orbán Péter	6
Móczár Csaba, Pálfi Nándor, Petrik István,	
Péter Éva Erika	7
Sall Margit, Schmidt Gyöngyi, Seléndy Balázs,	
Somogyi Nándor, Tormácssy Erzsébet	8
Szabó Aida (Jampa drolma), Szatmári Kristóf,	
Szigeti Eszter, Szöllősi Bernadett	9
Tarnócziné Barabás Irén, Tóth Mária,	
Valentin István, Vincze Jutka	10
Diákirók:	
Molnár Kata, Mednyánszky Pál,	
Pecsenka Tamás	11
Jankovics Márta rovata	12
Haiku-oldal	14
Kedves verseim (Vikár János)	15
Prózák:	
Carl Astro: Naplórészletek	16
Kovács F. István: A zseblámpa	17
Magyarádi Ágnes: Balatoni történet	19
Pálné Onódi Judit: Olasz kávé	20
Pergel Antal: Idegen hadakban	21
Szabó Ilona Valéria: A recept lelke	22
Szigetvári Zsófia Petra: Titkaim	23
Szeghy Karolina: Lucskos Csumpi és a köd,	
Rendik Zsuzsa: Pesti Mami,	
Varga Katalin: Az én ötvenhatom	24
Kovács F. István: Agyalgások	25
Bemutakozás:	
Varga Katalin, Rapainé Hamberger Anikó	27
KÉK-oldal	
Kiállítás-megnyitó (Hangyássy Jánosné)	28
Beszámolók:	
Tízéves az OMNYE! (Daróci Lajosné),	
Könyvajánló (Szabó Aida)	30
Búcsúunk (M. Nagy Péter)	31

Illusztrációk:

Rapainé Hamberger Anikó

HONLAP:

www.poly-art.hu